

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**GİYİM TASARIMI KAYNAK ARAŞTIRMADA
METAMORFOZ OLGUSU**

Melike GÜLŞENER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MODA TASARIM

**TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Turgay BAŞKAN**

İstanbul, 2014

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**GİYİM TASARIMI KAYNAK ARAŞTIRMADA
METAMORFOZ OLGUSU**

Melike GÜLŞENER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MODA TASARIM

**TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Turgay BAŞKAN**

İstanbul, 2014

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	3
SUMMARY	5
GİRİŞ	7
1.1. Doğa ve Coğrafya	8
1.2. Doğa ve Evren	8
2-İnsan Nedir.....	9
2.1. İnsan ve Evren	10
2.2. İnsan ve Doğa	12
2.3. İnsan ve Çevre	14
2.4. İnsan ve Sanat	14
3-Biçim Nedir.....	15
3.1. Öz ve Biçim	16
4-Sanayi Devrimi	18
5-Nüfus Artışı.....	21
6-Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam	23
7-Algı Nedir	25
7.1.Görsel Algı Çalışmaları	26
8-Nesne Nedir	27
8.1. Nesneye Yönelik Analiz Ve Tasarıma Giriş	27
9-Tasarım Nedir	28

9.1.Geçmişten Günümüze Tasarımın Gelişmesi	29
9.2. Tasarım Kültürü.....	33
9.3. Tasarımın Amaçları	34
9.4. Tasarı İlkeleri.....	35
9.5. Tasarım Süreci	43
10-Bauhaus.....	50
11-Metamorfoz.....	54
12-Tasarımda Metamorfoz Olgusu	56
12.1.Mimaride Metamorfoz Olgusu	63
12.2.Giyim’de Metamorfoz Olgusu.....	97
13-Uygulama Projesi.....	154
14-Sonuç.....	160
16-Kaynakça.....	162

ÖZET

Giyim, insanın var oluşuyla beraber hayatımıza girmiş, çeşitli doğal, toplumsal, etik değerlerin etkisiyle biçim değişiklikleri göstererek bugüne kadar ulaşmıştır. Biçimin sanattaki önemini küçümsememek gerekir. Böyle bir durumda bizi algıdan soğutur. Algının yetersiz olduğu durumlarda duygu kısırlığı başlar. Gözlerimiz ne kadar iyi görürse, gördüklerimiz üzerine düşüncelerimiz o kadar fazla gelişir. Düşüncelerimizin gelişmesi demek tasarımlarımızın oluşması ve gerçekleşmesi demektir.

Bauhaus dokumaları incelendiğinde ise, dokuma eyleminin kendi olanaklarından oluşan her türlü farklılığı yaratan doku oyunlarının sistematik gelişim olgusu olduğu görülmektedir. Bauhaus, günümüz ‘tasarım’ kavramının temellerini oluşturmaktadır. Bauhaus ortamına bakış, sanat ve zanaatın habercisidir. Bauhaus ekolü sanat, tasarım ve mimarlık alanlarında eğitim alan kişilerin yükseldiği yıllar olarak gözlemlenmektedir. Bauhaus akımı kültürel, ekonomik ve toplumsal tasarımları ifade etmekte olup yeninin tasarlanabileceği inancıyla ilerlemiştir. Bauhaus anlayışı kısaca; yeni bir şeyin keşfedilmesi, görülmesi, yakalanıp tekrardan gerçeğe dönüşmesi olayı olarak açıklanabilir.

Bu tez çalışmasının giyim tasarımı alanında kaynak olarak kullanılması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda öncelikli olarak insanın doğa ve çevresiyle olan ilişkisi incelenmiştir. Sanayi devrimi ve nüfus artışı gibi tarihsel olay ve sonuçların geçmişten günümüze tasarım olgusunu ve giyim kuşamı nasıl etkilediği araştırılmıştır. Tasarım eğitiminde temel kavramlar olan ‘algı’, ‘nesne’ ve ‘biçimin’ tanımlamaları yapılmıştır. Tasarım sürecinde tasarım kültürü ve ilkelerinin etkisi ve önemi açıklanmıştır.

Metamorfoz olgusu ile tasarım bir araya getirilirken sanatta, mimaride ve giyimde olmak üzere üç aşamada ele alınmıştır. Birinci aşama olan tasarımda metamorfoz örneklerinde çatal bıçaktan heykeller ve doğadan esinlenilerek yapılmış olan aydınlatma malzemeleri karşımıza çıkmaktadır.

İkinci aşama olan mimaride metamorfoz olgusunda doğadan esinlenilerek tren istasyonları, stadyumlar, sanat müzeleri ve bunun gibi bir çok yapı inşa edilmiş olup; insan anatomisinden de binalar ve içlerinde kullanılmak üzere eşyalar yapıldığı gözlemlenmiş ve örneklendirilmiştir.

Son olarak üçüncü aşama olan giyimde metamorfoz örneklerinde ise; diğer tasarım ve sanat alanlarında olduğu gibi doğadan, mimariden ve değişik kültürlerden esinlenildiği ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak, tüm bu alanlarda tasarımın ilham kaynakları ortak olmasına rağmen kendi branşları doğrultusunda biçimsel olarak dönüşüme uğradıkları saptanmış ve örnekleri ile açıklanmıştır.

SUMMARY

Clothing, entered our lives with the human existence, with the effect of various natural, social and ethical values, showing the impact of changes in form has reached so far. The importance of the form in the art must not be underestimated. Such a situation cools perception of us. In cases where perception infertility is insufficient, sense perception begins. If our eyes see how well, our thoughts on what we've seen so much develop. It means the development of our thinking, the formation and realization of our designs.

When examining the Bauhaus textiles systematic development of the weaving action game that creates all kinds of tissue consisting of its facilities differences seems to be the case. Bauhaus, builds up basic of contemporary 'design' concept. Point of view to Bauhaus environment is the harbinger of arts and crafts. Bauhaus school is seen as the year in which the people that get education on art, design and architecture rise. The Bauhaus expresses cultural, economic and sosial designs, goes future with the belief of new can be designed. In short, Bauhaus understanding can be explained as discover of a new thing, the appearance of something new, and catching for turning in to realization again.

This thesis aimed for used as a source of clothing design. In line with this priority, man's relationship with nature and environment is examined. How the results of historical events such as the industrial revolution and population growth from past to present affected design and clothing up are investigated. Basic concepts in design

education is 'perception', 'object' and 'format' designations have been made. In design progress, the impact and importance of culture and principles of design are explained.

When Metamorphosis case is made together with design, 3 phases as art, architecture and clothing are discussed. In first phase design, we see sculptures from cutlery and lighting fixtures inspired by nature which show Metamorphosis properties.

In second phase architecture, in Metamorphosis case train stations, stadiums, art museums and a lot of structure that inspired by nature are built; it is observed and sampled that buildings and things which are made from human anatomy.

Finally in third phase clothing, Metamorphosis samples are originated from nature, architecture and different cultures as seen on other design and art fields.

As a result, in all these fields although the design inspirations are common, designs are found as they changed formally and this is explained with examples.

GİRİŞ

‘Kendiliğinde var olan, canlı ve cansız nesnelerden oluşan, kendini sürekli olarak değiştiren varlığın tümü, tabiat. Tabiat, çevre, maddesel dünya ya da evren. Kendini sürekli olarak yenileyen ve değiştiren canlı ve cansız maddelerden oluşan varlığın hepsini kapsar. Madde ve enerji unsurlarından oluştuğu kabul edilir.’¹

‘İnsan eliyle büyük değişikliğe uğramamış doğal güzelliklerini koruyan, genellikle kent dışı kesimi anlatmakta kullanılır. Canlıların en geniş yaşam alanına ‘Doğa’ denir.’²

Doğada biçimler sürekli olarak bir gelişme ve değişme içerisindedirler. Yeni biçim yaratmaya girişmeden biçimin özü doğaya bakmak ve ondan fikir edinmek zorundadır.

Saldıray S. göre, ‘Doğa sınırlı biçimlerle, engin bir çeşitliliğin gizini taşımaktadır. Bu çeşitliliklerin bir birlikten kaynaklandığını oysa tek bir olgudan sonsuz çeşitlilik üretmenin olanaklılığını doğa da gözlemleyebiliriz. Doğa da biçimler, bir önceki biçimin, bir sonraki biçimim nedeni olması gibi bir evreler zinciri içinde oluşmaktadır. Biçim kavramının kendi içinden doğduğu bu zengin kaynağa yönelmedikçe sağlam bir biçim anlayışı edinemeyiz. Doğa ve çevre ilişkilerimiz koparılamaz. Doğa ve çevre ile olan doğal ilişkilerimizin koparılması, rehbersiz kalacak duyarlılığımızın yozlaşmasına neden olacaktır. Bu da insanın yaratma güdüsüne yalnız aklın önder olduğu süsçü, taklitçi, yavan ve tekrarcı yaratma kısırlığı getirecektir. Doğa sürekli olarak kendini yenileyerek yaratırken, insanın yarattığı biçimler, gereksinim ve oluşum süreçleri sona erdikten sonra, zaman içinde değişme ve gelişme özelliğinden yoksundurlar. Sanat ise yeni bir şey yaratmak demektir. Onun için insan yaratmasının en doğru ilkeleri doğada bulunabilmektedir. Bu ilkelere paralel olarak insanın doğasında saklı bulunan yaratma

¹ <http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/do%C4%9Fa>

² <http://tr.wikipedia.org/wiki/Do%C4%9Fa>

güdüğü herkesde az çok kendini gösterir. Ancak, mesleği sanat uğraşı olan tasarımcının dışı vurulacak anlam ile anlatım öğeleri arasındaki bağıntıyı da anlaması gerekir.’³

1.1.Doğa ve Coğrafya

İnsanoğlu var olduğu günden itibaren çevresinde bulunan doğal unsurlarla sürekli etkileşim içindedir. Doğada insanoğlunun elinin değmediği ve değıştirmedığı her şey doğal unsurdur.

‘Bir kaynakta, doğal unsurlara örnek olarak; akarsu, dağ, ova, iklim, deniz, gökyüzü, taş verilebilir. Akarsu doğal unsurdur ama akarsu üzerine kurulan baraj doğal unsur değildir. İnsan elinin değdiği her şeyi yapay unsur olarak adlandırabiliriz. Taşın kendisi doğal unsurdur, taştan yapılan bir köprü doğal unsur değildir. Çünkü artık insan eli değmiştir. Doğal unsurların dünyadaki dağılımı insan yaşamı ve faaliyetleri üzerinde doğrudan etkilidir. Çok sıcak bölgede yaşayan insanların giyim ve ekonomik faaliyetleri ile çok soğuk bölgede yaşayan insanların giyim ve ekonomik faaliyetleri birbirinden çok ayırır.’⁴

1.2.Doğa ve Evren

‘Doğada insani faktörler etkin değildir. Madde ve enerji unsurlarından oluştuğu kabul edilir. İnsan etkinliğinin dışında kendi kendini sürekli olarak yeniden yaratan ve değıştiren güç; canlı ve cansız maddelerden oluşan varlığın tümünü ifade eder. Bazen sadece; insan eliyle büyük değışikliğe uğramamış doğal güzelliklerini koruyan, genellikle kent dışı kesimi anlatmakta kullanılır. Evrende meydana gelen olayları denetiminde, egemenliğinde tuttuğuna inanılan soyut güç olarak da tanımlanan doğa, bir üretim faktörü olarak üretimin gerçekleştirildiği her türlü ortam demektir.

³ Saldıray S., ‘Gözlemsel Çözümsel Yöntemle Yeni Düzen Yeni Biçim, İ.D.G.S.Akademisi Y.Dekoratif Sanatlar B.Mesleki T.Sanat Eğitimi Kürsüsü 1973-1979 Uygulamaları,ss.97

⁴ <http://www.cografyabilgisi.com/?pnum=19&pt=Do%C4%9Fa+ve+%C4%B0nsan>

İkinci doğa ise; insanın bir parçası olduğu katı gerçeğin oluşturduğu birinci doğanın üstüne biz insanların yerleştirdiği, soyut nitelik ve niceliklerden oluşan, ama yine de denetimden çıktığı için insanın dışında ve ona karşıt gözüken doğanın adıdır.⁵

2-İnsan Nedir

‘İnsan, dünyadaki en baskın canlı türüdür. Kendilerini biyolojik, sosyal ve ruhsal yönleri ile tanımlarlar. İnsanın bilimsel ismi ‘Homo sapiens’tir. Latince ‘akıllı adam’ anlamına gelir. Homo sapiensin ilk kez nasıl ortaya çıktığı bugün için hala kesinlik kazanmamıştır. Bugün yaşayan insanlar üzerinde yapılan bazı genetik araştırmalar bu türün yaklaşık 130,000 yıl önce Afrika kıtasında ortaya çıktığını ve oradan dünyaya yayıldığını göstermiştir. Bu türün Neandertaller ile aynı zamanda yaşadığı ve bu iki türün birbirleriyle karşılaştığına dair arkeolojik kanıtlar da mevcuttur. Kimi görüşler de, bu iki türün birbirinin farklı olduğunu fak etmeden birlikte üremiş olabileceğini, dolayısıyla da günümüz insanının kökeninde Neandertallerin de olduğunu iddia etmektedir.’⁶

İnsan, kolların serbest olduğu dik bir vücuda sahiptir. Beyni düşünme, anlama, konuşma yeteneklerine sahiptir. Alet kullanabilmesi ve düşünme yapısıyla insan diğer canlılardan ayrılır. İnsan doğaya uyum sağlamak durumunda değildir. Doğayı gözlemleyebilir, anlar ve kendi amaçları doğrultusunda kullanır.

‘İnsan; maymun, şempanze, goril ve orangutan ile birlikte, Hominoidea üst familyasında bulunan çift ayaklı primattır. Evrim teorisine göre bu canlılar ile ortak bir atadan evrilmiştir. İnsanlar, gelişmiş sosyal yapılar kurmuşlardır. Bu yapılar duruma göre aynı amaca yönelik birlik veya rakip olabilirler. Aile en temel sosyal yapı sayılabilir. Güvenlik ve adalet için devletler kurmuşlardır. aynı dili konuşanlar milletleri oluşturmuşlardır. İnsanlar, dünyayı anlamak ve denetlemek için bilim ve teknolojiyi geliştirdiler. İnançlar, efsaneler, gelenekler, değerler ve toplumsal kurallar insanın hayatında önemli bir etken olan kültürü oluştururlar. İnsan zihninin temel özelliği bilinçtir.’⁷

⁵ <http://dogaveevren.nedir.com/#ixzz3GC4fsehl>

⁶ <http://www.turkcebilgi.com>

⁷ <http://www.turkcebilgi.com>

İnsan bilinci, kendisini gözleyebilmekte, zamanı algılamakta ve özgür iradeye sahip nitelikleri barındırmaktadır.

2.1-İnsan Ve Evren

İnsan evrende tesadüf oluşmuş değildir ve evrenle bütünleşerek bir ilişki içerisinde olmuştur. Evrenin oluşumu ve bugünkü durumlarından başka, insan yetenekleri ile düşünce yapısı da açıklık kazanmıştır. İnsan gelişmeler esnasında kendisini tanımakla birlikte evreni de tanımış, kendisini tanıyan insan hem birlik duygusuna hem de sonsuzlukla temasa geçmiş olmuştur.

‘İnsanla evren arasındaki bu yakın ilişkiye değinmiş olan fizikçi, (1930’lu yıllarda Nobel fizik ödülünü de kazanmış olan) Paul Dirac’tir. Dirac (1902-1984)’ın ileri sürmüş olduğu Antropik Prensibine göre ‘Fizik biliminde bazı basit sayılar az bir miktar farklı olsalardı evrenimiz bugünkü durumuna asla ulaşamazdı ve bu çok farklı oluşan evrende insan da ortaya çıkamazdı.’⁸

‘Antropik Prensibin’⁹ ‘insanı merkez yapan prensip’ olduğu sanılabilir. Oysa ki, bu yaklaşım ben merkezci (egoist) bir bakış açısı olmayıp sadece insanı dışlamış olan nesnel fizik bilimine öznel insan yapısını katmak olarak algılanmalıdır. Zira evreni gözleyen ve evren hakkında fikir yürütüp model geliştiren insan ile evren ‘iç içe’dirler. Bu ilişki sadece yerel olmayıp zaman ve mekandan bağımsız, bütünsel bir ilişkidir. Örneğin, insan arketipini ‘Anima’ (dişi) ve ‘Animus’ (erkek) arketipi olarak iki temel motif veya kavram olarak düşünebiliriz. Anima, doğuran ve koruyan dişi özelliği ile doğayı ve doğa güçlerini temsil eden bir Tanrıça motifi olarak insanlık tarihinde önemli bir rol oynamıştır. Eski toplumlar Ana Tanrıçalara büyük önem verilmesi, insan yaşamının doğaya bağlı oluşu ve toprak ürünlerinden bolluk ve bereket beklentisi ile yakından ilişkilidir. Anadolu ve Mezopotamya tanrıcaları hep bolluğu ve bereketi simgeliyorlardı. Animus ise, insanın bedensel (kas) gücünü ve uygulayıcı yönünü

⁸ http://www.sonsuz.us/node/insan_ve_evren

⁹ Antropik İlke, fizikte ve kozmolojide özellikle astrofizik ve kozmolojideki fiziksel ve kimyasal teorilerin Dünya’da yaşam olduğunu ve yalnızca tek bir yaşam formunun, Homo sapiens’in her şeyin hesaplanabilir hale getirilebilen bir düzeye ulaşmış olduğunu dikkate alması gerektiğini söyleyen pek çok önermenin ortak ismidir.

belirtir. Ayrıca, Anima her erkeğin hissi ve duygusal yanını, Animus ise her dişinin karar veren yönetici yanını temsil eder. Öyle anlaşıyor ki, her insan da holografik olarak kayıt edilmiş olan hem erkeklik hem de dişilik özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler birbirleri içinde uyumlu bir girişim ve kaynaşım içinde oldukları sürece insan dengeli ve huzurlu olur. Birinin diğerine fazlaca üstün gelmesi halinde karşı cinsi etkileyip kontrol altına almak arzusundan doğan dengesiz bir karakter ortaya çıkar. Doğru olan Yin-Yang simgesinde olduğu gibi, birleşmiş ve kaynaşmış, dengeli bir kişilik elde edebilmektedir. Her insanda bulunan Anima-Animus ikiliği insanda teklik halinde birleşmesi sonucu ‘insan’ varlığı oluşmuştur.’¹⁰

Evrendeki tüm varlıklarda hem ikilik hem de teklik özelliği, birbirleri ile ortak ve gizli bağların varlığına işaret etmiştir. Bizler için en önemli olan bu bağların farkına varıp iletişim içine girmektir.

‘Medyumların, Şamanların (kamların), şifacıların, Reiki enerjisi ile temas kuranların ve telepati gücüne sahip olanların pratikte yaptıkları, bu holografik yapıyı harekete geçirerek insanlığa faydalı olabilmektedir. Canlı veya cansız her varlıkta bu holografik kayıt, değişik seviyelerde olduğuna göre, her varlığın da insan kadar önemi ve evrende insana eşdeğer bir konumu vardır.’¹¹

¹⁰ http://www.sonsuz.us/node/insan_ve_evren

¹¹ http://www.sonsuz.us/node/insan_ve_evren

2.2-İnsan Ve Doğa

‘İnsan doğada varlık bulan ve yaşamını sürdürebilmesi için de, zorunlu olarak doğayla ilişki içinde olmak durumunda olan bir canlıdır. Bu ilişki, parçası olduğu doğa içinde kendi gereksinimlerini karşılamaya dönük bir çabadır. Her şeyden önce, O, ekosistemin bir parçasıdır ve diğer canlılarla birlikte aynı besin zincirinin bir halkasını oluşturmaktadır. Böylesi bir bakış açısıyla, ister istemez insanı doğal evrimin bir uzantısı olarak görmüş oluruz. Bu yönüyle insan, dış çevreye bağımlıdır ve onun yasalarına boyun eğer. Bu onun özelliğinin bir yönüdür. İnsanın, doğanın yasalarına bağlı olan fizyolojisinin yanı sıra, özgür seçmelerinin kaynağı olan aklı da vardır ve o, aklıyla bir kültür dünyası yaratmıştır. O, bu özelliğiyle, kendisini doğanın sınırlandırmalarından kurtarmış ve onun bir parçası olmaktan sıyrılmıştır. Bir yandan fizyolojik gereksinimlerini, öte yandan tinsel gereksinimlerini karşılamak arzusu, insanın bu gereksinimlerini kendi estetik beğenisiyle bütünleştirerek çevresini şekillendirmesinde önemli rol oynamıştır.’¹²

İnsanı ve doğayı denetim altına alan ve her şeye rağmen bunu yapmayı göze alan yönetimler, bugünün dünya devletleri ve insanı kendi beğenilerine göre biçimlendirmeye ve yeni doğa denge oluşması için çalışıyorlar. Oysa bu beğeni doğayı ve insan yaşamını tehdit etmekten başka bir şey değil. Her şey den önce yapay dünyaya dönüşmesine neden olmaktadır. Böylelikle doğal yaşam alanları yapay yaşam alanına dönüşmektedir. Hatta soyu tükenmekte olan canlılar için yapay yaşam alanları yapılmıştır. Bugünün teknoloji sahibi insanları doğanın akışını bozmaya başlamıştır. Çok kısa zaman sonra, doğanın insan olmadan dengesini koruyamayacağı bir evreye bizi ulaştıracaktır. Teknolojiyle bozulan denge, gene teknolojiyle korunan bir dengeye dönüşecektir. Sonunda, dünyamızı bir uzay gemisine dönüştürüp sürekli idare etmek durumunda kalacağız. İnsansız varlığını sürdüremeyecek bir dünya ve dünya olmaksızın da varlığını sürdürecektir insanlık soyu. Varlığını sürdürebilmek için sürekli yeni teknolojiler geliştirmeye mahkum insan.

¹² <http://dusundurensozler.blogspot.com/2008/09/insan-ve-doa-ilikisi-zerine.html>

‘Bu trajik durumu, Horkheimer ve Adorno, Aydınlanmanın Diyalektiği adlı çalışmalarının önsözünde kendi amaçlarını belirlerken, ‘amacımız, insanlığın gerçekten insani bir düzeye çıkmak yerine niçin yeni türden bir barbarlığa düştüğünü anlamaktan fazlası değildi’ diyerek, açık bir biçimde ortaya koymuşlardır. Elbette akıl, insanı doğal yaşam zincirinin dışına taşımıştır. Onu doğadaki diğer canlılardan ayırmıştır. Onu ayrıcalıklı kılmıştır. Ancak o da doğanın bir parçasıdır, böyle olduğuna göre, ‘insanın bu yıkıcı özelliğinin doğaya uygulanması mantıklı değil midir?’, diye sorabiliriz. Ya da, ‘insanın kendi yaşam alanını genişletmesi ve bunu güvence altına alması gerekmemekte midir?’, ‘İnsanın kendi yaşamın güvence altına almak istemesi, ister istemez onun kendi yaşam alanı için tehdit oluşturan tüm unsurları ortadan kaldırmasını ya da denetim altına almasını gerektirmez mi?’ Bu anlamda, ‘vahşiyi ya da vahşi yaşamı denetim altına almak ya da ortadan kaldırmak ve kendi uygar yaşamını yaymak ya da geliştirmek onun ilk hedefi değil midir?’ Bu sorular daha da arttırılabilir; ve bütün bunların, insanın uygarlaşmasının bir göstergesi olarak araçsal aklın ve bunun sonucu olan teknik gelişmenin, aynı zamanda insanın tehdit altındaki yaşamının korunmasının zeminini oluşturduğu düşünülebilir. İnsanın çevresini değiştirmesinin altındaki duygu belki de budur.’¹³

Bütün bu gelişmelere göre, başından beri çok fazlasıyla yaşam ve doğa tasarımları ortaya çıkmıştır. Yapılan bu tasarımların hepsi, insanın doğaya yapmış olduğu etkiye sınırlarını çizmiş, başlangıçtan günümüze kadar her tasarım, doğal yapılarında korunmasında ne türlü olanağı olacağını ve insanoğlunun çevreye karşı sorumluluklarının ne türlü faktörlerin olması gerektiği konusunda bir çevre etiğinin gerçekleşmesini gerekli kılmıştır.

‘Bu tasarımlar, insanın doğaya karşı tavrının farklı birer aşamasına karşılık gelmiş ve her biri farklı birer yaşam kaygısının ve doğaya karşı farklı birer etik anlayışın açıklaması olmuşlardır.’¹⁴

¹³ <http://dusundurensozler.blogspot.com/2008/09/insan-ve-doa-ilikisi-zerine.html>

¹⁴ <http://dusundurensozler.blogspot.com/2008/09/insan-ve-doa-ilikisi-zerine.html>

2.3-İnsan Ve Çevre

Saldıray S. göre, ‘kendisi ile çevresi arasındaki etkileşimi gözleyerek ‘bilinen’in oluşum sürecini kavramaya ve bundan kaynaklanarak çevresini değiştirmede yaratıcı etkinlikleri yönlendirme ve denetmeye yetkindir insan. Dar görüşle insan, görmeyi öğrendiği ya da görmek istediği şeyi görür. Bir diğer anlatımla geçmişin açık görüşü, günün dar görüşü olmak durumundadır. Buna karşın etkin ve yaratıcı görsel süreç, seçkici, edimsel açık görüşe sahip sançtı ve bilim adamının etken olarak içinde bulunduğu, temelde insanın çevresini değiştirme istemini yansıtan eylemlerle toplumları yönlendirici niteliğe ulaşabilir.’¹⁵

2.4-İnsan Ve Sanat

Güngör İ. Göre, ‘yaklaşık 140-200 bin yıl önce insansı maymunlardan anatomik olarak çok farklılıkları olan, konuşma ve düşünme özelliklerine sahip başka bir varlık olarak ortaya çıkan insan (Homo sapiens) Orta Afrika’da 50-100 bin yıl kadar bir çoğalma dönemi yaşamıştır. Küçük gruplar halinde yaşama arzusu ile diğer taraflara doğru halka halka gelişe gelişe günümüzden 50-60 yıl öncesinde Avrupa’ya, 60 bin yıl öncesinde Doğu Asya’ya ve 40 bin yıl öncesinde Avustralya’ya ulaşmışlardır. İnsanın ortaya çıkışıyla 40 bin-10 bin yıl önceleri arasında alet yapımında büyük gelişmeler olmuştur. İnsanoğlunun 10 bin yıl önce tarıma geçmesiyle paleolitik devir kapanmış ve neolitik devir başlamıştır. Yaklaşık 30 bin yıl önce birdenbire el sanatlarında, takılarda, resim ve boyamada kıpırdama dönemi yaşandı. Mağaralara resim yapılmaya başlandı. İlk resimli mağara İspanya’da (Altamira) 1868’de bulundu. Halen Avrupa’da 200 den fazla resimli mağara ortaya çıkarılmıştır. Değişik yerlerde ilk insanlar tarafından yapılmış 10 binin üzerinde eşya bulunmuştur. İnsanoğlu’nun bu sanatlardan hangisine daha önce başladığı düşünülecek olursa bir tür endüstri tasarımı demek olan taş alet yapımı öncelik kazanır. Bu amaçla kullanılan teknolojiden yararlanılarak, daha sonra boncuk ve kolye yapımının başladığı tahmin edilebilir.’¹⁶

¹⁵ Saldıray S., ‘Gözlemsel Çözümsel Yöntemle Yeni Düzen Yeni Biçim, İ.D.G.S.Akademisi Y.Dekoratif Sanatlar B.Mesleki T.Sanat Eğitimi Kürsüsü 1973-1979 Uygulamaları,ss.31

¹⁶ Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.11

Bu alanın ilk insanlar için öncelik sağladığı düşünülmektedir. Resim yapmak ve çizmek onlar için kolay görünmüş olsa da pratik amaçlı bir fayda beklemedikleri için resim alanında ürünler verdikleri görülmektedir. Fakat yapmış oldukları resimleri bugüne kadar gelememiştir. Mağara resimleri oldukça başarılıdır. Bu resimleri bugün birçok insan çizemez. Üstelik bu resimler büyük ve yüksek seviyelerde olduğu için iskeleyle ihtiyaç duyulmasına rağmen oranları denk düşürmeleri zordur.

Güngör İ. göre, ‘bunların bir kısmı odun kömürü ile, ya da odun kömürü manganez dioksit karışımıyla çizilmiştir. Resimlerin renkli bölgelerinde değişik pigmentlerle yapılan boyalar kullanılmıştır. Buradan ilk insanların kimya bilimi alanında ilk çalışmaları yaptıkları ve boya endüstrisinin ipuçlarını bulduklarını söyleyebiliriz. İnsanlar bu resimleri sanat için mi yapıyorlardı? Başka bir deyimle buralar onlar için sanat galerisi mi idi? Bunun böyle olmadığını, bu resimlerin bazı törenlerle ilgili olduğu ifade edilmektedir. Öncelikle bu resimler arasında serpiştirilmiş bulunan üçgen, daire, ızgara vb. biçimlerin şamanizmle ilgili olduğu ve bunların törenlerde trans haline giren Şamanların trans aleminde gördükleri ilk şekiller olduğu söylenmektedir. Avcı toplayıcı bir yaşam biçimi sürdüren bu insanların ertesi gün yapacakları avın başarılı geçmesi amacıyla yaptıkları törenler için bu resimlerin çizildiği, bazı hayvanların dinsel ve mitolojik değerlere sahip oldukları, bazı hayvanların erkekliği, bazılarının dişiliği simgelediği ifade edilmektedir.’¹⁷

3-Biçim Nedir

Güngör İ. göre, ‘biçimlerin de çevre çizgileriyle belirli hale gelmesi gerekir. Aslında her cisim herhangi bir anda hudutlarının belirttiği geometrik ya da serbest bir biçim kalıbına girmiş demektir. Bir kare, bir dikdörtgen ayrı ayrı şekillerdir. Büyüklükleri ne olursa olsun bir dik üçgen, bir ikizkenar üçgen ayrı ayrı şekiller değil, bir üçgenin farklı biçimleridir. Buna karşılık büyüklükleri farklı iki dairenin şekilleri de, biçimleri de aynı olup, sadece ölçüleri farklıdır. Bir insan yürürken, koşarken, otururken ve yatarken

¹⁷ Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.11

çevre çizgileri ayrı ayrı biçimler meydana getirir. Cansız bir cisim olmakla birlikte belirli bir miktar suyun ayrı ayrı kaplarda aldığı durumların biçimleri farklı olur.’¹⁸

Saldıray S. göre, ‘biçim; malzemeye ve konstrüksiyona aktarılmış oran ve ritm ile bütünleşir. Renk ise yeni biçimde ve düzenleme de malzeme, ana fikir gibi etkin öğeleri destekleyici, yardımcı elemandır. Biçim oranları ile, düzen ritmi ile oluşur. Bundan ötürü kullanılacak renkler biçim ve düzenin belirmesine, ortaya çıkmasına yardımcı olmalı, onlara uyumsuz düşmemelidir. Söylenecek sözün birlik içinde söylenebilmesi ve bütün gözetilmelidir.’¹⁹

3.1-Öz Ve Biçim

Artist Modern’e göre, ‘sanat bir biçim sorunu mu yoksa bir içerik endişesi mi? 20. asrın başından beri tartışılan bu soruya cevap aramak artık daha önemli. Öz-biçim sorunsalını tartışmak eskisine oranla bugün daha önemlidir, çünkü dünyanın özünü ve biçimini işleyen sanatçı, bu iki kavramın/değerin sadece sanat yapıtlarında değil ama aynı zamanda toplumların hayatında da çok etkin rol aldığını, almasını gerektiğini gördü. Sorun şu ki sanatsal biçimler ile toplumsal biçimler eş zamanlı olarak değişir ve dünyaya sıra dışı içerikler sunar. Temel iki değer olarak öz-biçim ve aralarındaki ilişki kainatın açıklamasını da bizlere sunabilecek niteliktedir. Belki de bu yüzden sanata dair en hararetli muhakemeler, biçimlerin duyuşal algılanışları ve duygusal açıklamaları üzerine yapılır.’²⁰

Özellikle günümüz sanat okullarının göz ardı ettikleri öz-biçim konusudur. Öz-biçim sorununun sadece sanat yapıtlarında olmadığı, dünya ve evren açıklamalarında da yerini bulamamasıdır.

¹⁸ Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.6

¹⁹ Saldıray S., ‘Gözlemsel Çözümsel Yöntemle Yeni Düzen Yeni Biçim, İ.D.G.S.Akademisi Y.Dekoratif Sanatlar B.Mesleki T.Sanat Eğitimi Kürsüsü 1973-1979 Uygulamaları,ss.123

²⁰ ‘Artist Modern’, Artist Yayın Endüstrisi ve Eğitim Hizmetleri Ltd., Sayı:02-03/97, Şubat-Mart 2009, ss.84-86

Artist Modern’e göre, ‘21.yüzyıl biçimleri parçalayan yönüyle dikkat çekiyor. Yüksek bir hız ve her zamankinden daha erken değişen hayat... İnsanların/halkların biyolojik yapılarından ülkelerin sınırlarına kadar neredeyse her biçim parçalanıyor. Ahlaki değerler ve kurumlar da... Bunun kaynağı ne olabilir? Sömürgeci devletlerin petrol hırsıyla açıklanamayacak kadar geniş çaplı bir mesele. Değişen biçimler düşünceleri de değiştiriyor. Hatta düşüncelerin değişmesi için biçimlere müdahale ediliyor. Yaygın bakış açısı şu: Sanat duygular ile yapılır. O özgürlük ister. Etüt ve biçim tasası taşıyan her türden sanatsal tavır eski kafalıdır.’²¹

Biçimin sanattaki önemini küçümsememek gerekir. Böyle bir durumda bizi algıdan soğutur. Algının yetersiz olduğu durumlarda duygu kısırlığı başlar. Gözlerimiz ne kadar iyi görürse, gördüklerimiz üzerine düşüncelerimiz o kadar fazla gelişmiştir.

Kant, duyumlar üzerine bir örnek veriyor: ‘Çayırın yeşil rengi duyuların bir nesneyi algılaması olarak ‘nesnel duyum’dur ama hoş gitme niteliği hiçbir nesnenin tasarımını vermeyen bir ‘öznel duyum’dur’. Kant’a göre estetik yargı hazdan önce gelir. Öyle ki farkında olmasak da tam burada araya girerek diyor ki: ‘Güzellik, yargı olmadan önce algıdır’. Sıraya koyalım: Algı, yargı ve sonra haz bizdeki estetik süreci oluşturuyor. ‘Görsel algı yoluyla toplanan hammadde beyin denenen fabrikada işlenir ve sanatsal ürüne dönüşür. Sonuçta görsel algılama göz ile düşünmek demektir.’²²

Biçim nesneldir. Duygularımıza hitap etmektedir. Nesnel nitelik olmasına rağmen bir nesne değildir. Hatta duygularımıza yön vermediği de söylenemez. Çünkü biçim, nesnenin kendisi olmadığı ama yorum yapıldığı için, duygulara etki ederken duyguların da etkilenmesine neden olmuştur.

²¹ ‘Artist Modern’, Artist Yayın Endüstrisi ve Eğitim Hizmetleri Ltd., Sayı:02-03/97, Şubat-Mart 2009, ss.84-86

²² ‘Artist Modern’, Artist Yayın Endüstrisi ve Eğitim Hizmetleri Ltd., Sayı:02-03/97, Şubat-Mart 2009, ss.84-86

Artist Modern’e göre, ‘Van Gogh’un fırça vuruşları bir biçimdir; izleyicinin duygularına etki eder. Aynı zamanda sanatçının duygularından kaynaklanan bir tarzdır bu. Bir pamuğa dokunmak ile bir metale dokunmak arasındaki fark sadece tenimizde değil hemen ardından tinimizde de kendini ortaya koyar. Post-modernizm, sözde eskiyi aşmak için yapıya önem vermez. Oysa yapısının biçimsel kavranışındaki sağlamlık ile o yapıya katacağımız öz arasında çok yakın bir ilişki var. Bu yüzden, post-modern savunuların biçimi küçümseyişlerinin altında bir yetkinlik değil ama bir korkaklık var gibi geliyor bize. Onların ki kaçak yaratıcılık oluyor. Eserin (muhtemel eser) hikayesiyle bu kadar uğraşmaları biçimdeki başarısızlıklarını gizleme çabası olarak da kavrayamamışlardır. May’in dediği gibi onlarınki ‘... karşılaşmanın eksik kaldığı yaratıcılıktır’. May’in mükemmel tabiriyle, kaçak yaratıcılığın temelinde bir konu saplantısı yatıyor da olabilir. Bir disiplin olarak biçimden korkmak da bu tavrın başka bir sebebidir.²³

4-Sanayi Devrimi

‘18. yüzyılın ikinci yarısıyla 19. yüzyılın ilk yılları arasında bir seri buluşun, enerji, tekstil, demir, çelik ve ulaştırma üretimlerini etkilemek yoluyla İngiltere’nin üretim karakterinde meydana getirdiği yapısal değişmedir. Kesin tarih vermek mümkün olmamakla beraber 1760 ile 1829 arasındaki dönemi kapsadığı kabul edilmektedir. 1769 tarihine kadar olan dönemde, ekonomik faaliyet, iki ana akım üzerinde toplanmış bulunmaktaydı. Tarım ve ticaret. Bu tarihe kadar iktisadi hayatın ana faktörleri, köylü, tüccar, lonca mensubu gibi kimselerdi. Fabrika işçisi yoktu. Sanayi kapitalisti de iktisat sahnesine çıkmış değildi. Zenginlerin çoğu servetini bir şey imal etmekle değil, ticaret, nakliyat ya da borç para vermekle yapmıştır.

²³ ‘Artist Modern’, Artist Yayın Endüstrisi ve Eğitim Hizmetleri Ltd., Sayı:02-03/97, Şubat-Mart 2009, ss.84-86

- Sanayi Devrimi'nin Kara Avrupası'nda değil de İngiltere'de başlamasının nedenleri;

Bunlardan birincisi, İngiltere'nin bu ülkelere göre daha zengin oluşudur. Bir yüzyıl süren keşifler, esir ticareti, korsanlık, ticaret ve savaşlar, İngiltere'yi dünyanın en zengin devleti haline getirmiştir. İngiltere'deki zenginlik, yalnız asillerin elinde değildi; ortanın üstünde geniş bir ticaret burjuvazisine yayılmış bulunmaktadır.

İkincisi, İngiltere, feodal toplumdan ticari topluma başarılı bir geçişe sahne oldu. Toprağa dayanan eski kuvvetle, paraya dayanan yeni kuvvet arasında çıkar çatışmaları olmasına karşılık, İngiltere'yi yönetenler, piyasa ekonomisine karşı çıkmak yerine, oradan gelen taleplere uyma yoluna seçmişlerdi.

Üçüncüsü, İngiltere'nin fen ve mühendislik alanındaki çalışmaların en büyük destek ve teşvik bulduğu yer olmasıdır. Bunlardan başka, kömür ve demir yataklarının zenginliği, icatları tespit eden ve koruyan milli bir patent sisteminin kurulmuş olması gibi nedenler de sayılabilir. Ancak bütün bu faktörleri harekete geçiren, bir grup yeni insanın iktisat sahnesine çıkmasıydı. Yeni insanlar her şeyden önce müteşebbisti. Sanayi Devrimi'nin etkileri, üretimi arttırması ve uzun dönemde iktisadi refahı geliştirmesidir. Sanayi Devrimi, fiziki sermayenin gelişmesine ve emek verimliliğinin geniş çapta artmasına yol açan bir süreçtir.²⁴

Fabrika sistemi ile üretim, talep artışı doğrultusunda bir gereksinme olarak ortaya çıkmıştır. Büyük makineler ev üretimi için elverişsizdi. Bu nedenle evler yerine işçilerin makinelerin bulunduğu büyük binalara giderek çalışma sistemi, başka deyişle fabrika sistemi süreç içinde meydana gelmiştir. Fabrika sistemi hızlı üretim gibi olumlu sonuç yanında sosyal açıdan olumsuz bir takım sonuçlar da doğurmuştur. Erkek işçiler yanında, hatta onların yerine (daha ucuza çalıştıkları için) çocuk ve kadınlar çalıştırılmaya başlamışlardır.

Buna rağmen ücretler yetersizdi. İşçilerin kalifiye olması artık o kadar önemli değildi. Makineler tekdüze, basit, mekanik hareketler yapabilen herkesle çalışabiliyordu. Kalifiye işçilerin normal ücretle iş bulması imkansızlaşıyordu.²⁵

²⁴ <http://www.diyadinnet.com>

Robinson K. Göre, ‘İngiltere ekonomisinin en hızlı büyüyen biri yaratıcı sanayi denilen alanlardır. 1988’de İngiltere’de sanatın ekonomik değeri üzerine bir araştırma yayınlandı. Bu, sanatın kamusal ve siyasi algılanışında önemli bir değişim yarattı. Geleneksel olarak, görsel sanatlar ve gösteri sanatları ilginç ancak yararsız, daha çok dinlendirici ve eğlenceli etkinlikler olarak düşünülürdü. Çeşitli sanat dalları, kamuya ait parayı kullanır ancak bu bir nevi destek ya da yardım, deyim yerindeyse müşteri kazanmak için zararına satılan mal gibi görülürdü. 1988’de bahsettiğimiz araştırma büyük tartışma yarattı; araştırma da sanatların ulusal ekonomiye önemli katkısı olduğu ve çok sayıda insan için ciddi bir iş olanağı yarattığı öne sürülüyordu. 1988’de bu katkının GSYH’ya yılda 6 milyar sterlin olduğu tahmin ediliyordu. 1998’de Hükümet bir yaratıcı sanayi işgücü oluşturdu. Bir sonraki yıl, bu sektörün ekonomik önemini ortaya koyan bir değerlendirme yayınlandı. ‘Yaratıcı sanayiler, reklam, mimarlık, antikacılık, el işçiliği, tasarım, moda, film, boş vakit değerlendirme yazılımı, müzik, gösteri sanatları, yayıncılık, yazılım ve bilgisayar hizmetleri, televizyon ve radyoyu içerecek bir biçimde tanımlanıyordu. 1998’de hükümet bu yaratıcı sanayilerin yıllık gelirlerinin 60 milyar sterlin olduğunu tahmin ediyordu. Bu da yılda on kat artış demekti. İletişimdeki devrim, dijital iletişim şebekelerinin ortaya çıkışı, ulaşım ağının genişlemesi, yeni küresel piyasalar yaratıyor, ürün miktarı çoğaltıyor ve tüketici talebini arttırıyor. Bu iş biçimleri, yeni beceri ve yetenekleri gereksiniyor. Başka sektörlerden farklı olarak, yaratıcı sanayiler, yüksek büyüme hızlarından yararlanmaya devam ediyorlar. Bunun bir nedeni de, bilim ve teknolojiye yeniliklerle etkileşim içinde olmaları ve onlardan yararlanmaları. İngiltere’de yaratıcı endüstrilerdeki istihdam, aynı dönemde ekonomide genel olarak istihdamın hemen hiç artmamasına karşın, on yıl içinde % 34 arttı. Bu tablo ABD’deki durumla karşılaştırılabilir. Burada, emtia üretmekten çok, yeni fikirler geliştirmelerine bağlı olarak değer kazanan entelektüel mülkiyet sektörleri en güçlü öge durumunda. Entelektüel mülkiyet sektörünün önemi, bilim ve teknolojiye patentler de eklendiğinde, daha da artıyor. Farmakolojide, elektronikte, biyoteknolojide, bilgi sistemleri ve daha başka alanlarda. Tüm bu teknolojiler bilim ve mühendislikteki belli başlı ilerlemeler üzerine temellenmiştir. Çok önemi olan yaratıcı alanlardır. Yaratıcı alanlar da emek yoğunudur ve çok farklı türde uzmanlık becerileri gerektirir.

²⁵ http://tr.wikipedia.org/wiki/sanayi_Devrimi

Örneğin televizyon ve film yapımı, metin yazım, kamera kullanımı, ses teknisyenliği, ışık tasarımı, makyaj, tasarım, kurgu ve yapım sonrası faaliyetler gibi çok farklı uzman rollerini içerir.’²⁶

5-Nüfuz Artışı

‘Sanayi devriminin bir başka etkisi de nüfus artışı konusunda oldu. Sanayileşme sayesinde tarım makineleşmiş, böylece aynı miktar toprak daha fazla insanı besleyebilir hale gelmişti. Sanayi devrimi kentlerde nüfus yığılmalarına da neden olmuştur. 1920’lerde A.B.D. nüfusunun yarısı kentlerde yaşıyordu. Kentleşme önemli sorunları da beraberinde getirdi. Gecekondu bölgeleri büyüdü. Bu bölgeler havasız, pis ve kalabalıktı. İşçilerin fabrikalarda toplanması ve fabrikaların da kentsel alanlara yığılmasıyla giderek kentler kırsal alanları yutmaya başladı. Bu gelişme tıp bilimindeki yeniliklerle ortaya çıkan nüfus artışı ve bu nüfusu doyurmak için gıda maddesi bulma çabalarıyla birleştiğinde 20. yüzyılın değişmez özelliği olan kitle toplumu tarihteki yerini aldı.’²⁷

Robinson K. göre, ‘Dünya nüfusları ve ulusal işgüçlerinin değişen demografisi. Burada da katlamalı bir değişim eğrisiyle karşı karşıyayız. Küresel işgücü, hem boyutları itibarıyla, hem de biçim olarak değişmekte. İnsanlık tarihinde insan nüfusu ilk kez, 1800’lerin başlarında bir milyara ulaştı. 130 yıl sonra 1930’da, dünya nüfusu iki milyar olmuştur. Bir otuz yıl sonra 1960’da ise, üç milyara ulaşmıştı. 1974’de, tam 14 yıl sonra dört milyar, 1987’de, yalnızca 13 yıl sonra beş milyar. 1999’da dünya nüfusu altı milyardı. 12 yılda bir milyarlık artış hızı, o güne kadar olan en büyük nüfus artışıydı. Birleşmiş Milletler’deki araştırmalar, 14 yıl sonra bu sayıya bir milyar daha ekleneceğini 2050’de toplam nüfusumuzun 9.4 milyar olacağını öngörüyor. Dünya nüfus artışının büyük bir kısmı, az gelişmiş ülkelerde oluyor. Şu anda, az gelişmiş ülkelerin nüfusuna yılda 84 milyon kişi eklenirken, gelişmiş ülkelerde bu sayı yalnızca 1.5 milyon. BM’ye göre, önümüzdeki yüzyıl boyunca, az gelişmiş ülkelerin nüfusları artarken, daha gelişmiş ülkelerin nüfusları, görece olarak aynı seviyede kalacak.

²⁶ Robinson K., ‘Yaratıcılık Aklın Sınırlarını Aşmak’, Türkçe: Nihal Geyran Koldaş, Kitap Yayınevi, 2.Baskı, ss.53-55

²⁷ http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanayi_Devrimi

- Çin dünyada nüfus yoğunluğu en fazla olan ülke. 1998 sayımına göre 1.2 milyarlık bir nüfusa sahip. Göçün en alt düzeyde olduğu varsayılsa da, nüfusu her yıl % 1 artıyor. Hindistan'ın nüfusu daha az (989 milyon), ancak yıllık nüfus artış hızı, % 1.9. 21. yüzyılın ortalarında Hindistan'ın nüfusunun Çin'i geçeceği tahmin ediliyor.
- 1990'larda, dünyanın en hızlı büyüyen ülkelerinin büyük bir kısmı, Ortadoğu'da ve Afrika'daydı. Kuveyt'in 1998'deki 1.9 milyonluk nüfusu, yılda %3.7 oranında artmakta. Bu hızla, nüfusu, doğum oranında önemli bir düşüş ya da dış göçte artış kaydedilmezse, 19 yıl içinde iki katına çıkacak. Afrika kıtasının nüfusu yılda %2.5 oranında artıyor ve 27 yılda iki katına çıkacak.
- Buna karşıt olarak, çoğu ülke çok yavaş bir büyüme kaydediyor ve ölüm sayısı doğum sayısını geçtiği için de, nüfusu doğal olarak azalıyor. 1990'ların sonlarında ölüm oranlarının doğum oranlarını geçtiği 13 Avrupa ülkesi arasında Rusya, Almanya ve Çek Cumhuriyeti var. Bazı ülkelerde nüfus artışı yalnızca göçle sağlanıyor.
- Dünyada Çin ve Hindistan'dan sonra, üçüncü kalabalık ülke ABD. Bu ülkenin nüfusu 1997'de tahmini olarak 2.5 milyonluk bir artış gösterdi. Yasal ve yasadışı göçmenler 1980'lerdeki nüfus artışının dörtte birini, 1990'lardakinin de üçte birini oluşturuyor. ABD Nüfus Sayım Bürosunun tahminlerine göre, ABD nüfusu 2050 yılında 394 milyona ulaşabilir.
- Dünya nüfusunun değişkenlik gösteren artış modelleri, ekonomik faaliyetler ve ticaret modelleri üzerinde derin ve uzun vadeli etkiler yapacaktır.²⁸

²⁸ Robinson K., 'Yaratıcılık Aklın Sınırlarını Aşmak', Türkçe: Nihal Geyran Koldaş, Kitap Yayınevi, 2.Baskı, ss.55-56

6-Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam

‘Giyim insanın var oluşuyla, öncelikle doğa koşullarından korunmak amacıyla ortaya çıkmış bir olgudur. Geçmişten günümüze çeşitli doğal, toplumsal, etik değerlerin etkisiyle biçim değişiklikleri göstererek bugüne kadar ulaşmıştır. Ancak zamanla biçim farklılıkları gözlenmiştir. Bu çeşitlilikler, ait olduğu toplumun folklorik, sosyo-ekonomik yapısı, yaşanan coğrafya, kullanılan malzeme, iklim gibi nedenlerle oluşmuştur.’²⁹

Geleneksel giysiler bize, bulunduğu yöre ile ilgili pek çok bilgi sunmuştur. Toplumların yerleşik olup olmadıklarını göçebe mi oldukları konusunda bizlere bilgi vermektedir.

‘Örneğin, bir Türkmen ya da Yörük köyüne gidildiğinde kimin sözlü, kimin nişanlı, kimin dul olduğu başlığından, giydiği renklerden anlaşılır. İş ve özel gün giysileri farklılıklar içerir. Kırsal yaşamda kadınlar vakitlerinin büyük bir kısmını çalışarak geçirirler. Bu açıdan bakıldığında günlük yaşam ve iş giysileri farklılıklar gösterir. Ancak özel gün giysileri ve başlıklar düğünler nedeniyle görülür. Anadolu’da bir genç kızın sözlenmesiyle yapılan ‘baş düzeni’ sosyal statüsünü belirler ve evlilik, olgunluk, yaşlılık dönemlerinde bu önemini kesintisiz korur.’³⁰

İlk insanların giyim kuşamdan uzak, çıplak dolaştıkları iddiası, bazı insanların hayali hayali düşünce görüşleridir. Tarihi araştırmalar sonucu kazılardan ve belgelerden giyimleri hakkında bilgi sahibi olunmaktadır.

²⁹ <http://www.fmartuklu.net/ulke-kulturleri/254878-gecmisten-gunumuze-giyim-kusam-hakkinda-bilgi.html>

³⁰ <http://www.fmartuklu.net/ulke-kulturleri/254878-gecmisten-gunumuze-giyim-kusam-hakkinda-bilgi.html>

‘Örneğin, bunlardan eski Yunan ve Romalıların giyimlerini sosyal kategorilerine göre değiştirdiği, idareci, asker, filozof ve halkın ayrı ayrı kıyafetleri bulunduğunu anlaşılmaktadır. Eski Mısırlılar, Mezopotamya ve Anadolu kavimlerinde de insanların giyimleri sosyal sınıflarına göre değişiklik göstermiştir.’³¹

Avrupa’da asırlar boyunca elbise çeşitlerinde bir değişiklik görülmemiştir. 14. yüzyıla kadar kadın ve erkekler rahip ve rahibelerin giydikleri gibi haramiler giyermiş. Bu yüzyıldan itibaren hem kadın hem de erkek giysilerinde büyük değişimler ortaya çıkmıştır.

‘Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarından sonra erkek nüfusunun azalmasıyla kadınlar, erkek kıyafetlerine yöneldiler. Böylece erkek-kadın giyiminin aynışması yeniden güçlendi. Daha çok yün dokuma kullanan Mısır’da giyim genelde daha sadeydi. Ancak Mısırlılar elbiselerin yanında ağır makyaj ve süs kullanırlardı. Babil, Asur ve İranlılar, Mısırlılar gibi giyinirken Romalılar da Yunanlılar gibi giyinirlerdi. Roma İmparatorluğu’nda beyaz renk önemli kişilerin ilk tercihi olurken zamanla kırmızı ve mor da kullanıldı. İmparatorluğun sınırları doğuya doğru uzandıkça giyimde değişim ve süs kendini göstermeye başladı.’³²

‘Osmanlı sultanları giyim-kuşama önem verir, lüks kumaşlardan dikilmiş kaftanlar giyerlerdi. Onların kalite arayışları dokumacılığın gelişmesinde önemli bir yer tutar. Saray kıyafetleri ve mefruşat için kullanılan kumaşlar saray bünyesindeki atölyelerde hasa nakkaşları tarafından hazırlanan desenlere göre dokunurdu. Bu atölyeler yeterli olmadığı zamansa İstanbul ve Bursa’daki diğer atölyelere sipariş verilirdi. İpekliler devlet tarafından kontrol altında tutulur, çözgü tellerinin sayısından boyasına dek her detayın esaslarına uygunluğuna bakılırdı. Görkemli giyecekler kemha (brokar), kadife, çatma(bir kadife türü), seraser(altın ve gümüş alaşımlı telle dokunmuş ipekli kumaş), diba, atlas, canfes, tafta, vala, çuha, sof ve şal gibi kumaşlarla oluşturulurdu. Topkapı Sarayı’nın sayıları 1550’yi bulan giyim-kuşam koleksiyonu ölen padişahın üzerinden çıkan ve sahip olduğu diğer giysilerinin saklanmasıyla oluştu. Padişah elbiseleri hazine eşyası sayıldığından Hazine’de saklanırdı. Ölen sultan, hanedan mensubu yüksek rütbeli

³¹ <http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/giyim>

³² <http://www.mostar.com.tr/koseDetaylar.aspx?konuID=1269>

devlet memuru ve din büyüklerinin eşyalarının türbesine konulması bir gelenektir ve bu türbelerden toplanan giysiler de Saray'daki koleksiyona katılırdı. Osmanlı sarayındaki ipekli ve pamukluların bir bölümünün menşei Hint, İran ve Mısır'dır.'³³

7-Algı Nedir

'Algı, psikoloji ve bilişsel bilimlerde duyu bilgisi alınması, yorumlanması, seçilmesi ve düzenlenmesi anlamına gelir. Algı, duyu organlarının fiziksel uyarılmasıyla oluşan sinir sistemindeki sinyallerden oluşur. Örneğin, görme gözün retinasına düşen ışıkla, işitme kulağa gelen ses ile oluşur. Algı bu sinyallerin pasif bir şekilde alınması değildir. Öğrenme, hafıza ve beklenti ile şekillenebilir. Algı, bu 'yukarıdan aşağıya etkileri' kapsadığı gibi duyu girdisinin 'aşağıdan yukarıya' işlenmesini de içerir. 'Aşağıdan yukarıya işlemler', basitçe, düşük seviye bilgi kullanarak daha yüksek seviyede bilgisi (örneğin nesne tanıma şekilleri) oluşturulmasıdır. Yukarıdan aşağıya işlemler ile kastedilen, kişinin kavram ve beklentilerinin algıyı etkilemesidir. Algılama, sinir sisteminin kompleks işlemlerine dayanır, ancak bilinçsel farkındalığın dışında gerçekleştiği için çoğu zaman kişilere zahmetsizce gerçekleşir gibi gelir. Felsefe, algı ile ilgili olarak; ses, koku gibi duyu niteliklerinin ne dereceye kadar algılayanın zihni yerine nesnel gerçeklikte var olduklarını inceler. Duyular geleneksel olarak pasif alıcılar olarak düşünülmesine rağmen, yanılsama ve illüzyon üzerine çalışmalar beynin algısal sistemlerinin aktif ve bilinç düzeyine çıkmadan girdilerinden duyu oluşturmaya çalıştıklarını gösterdi.'³⁴

Beynin algısal sistemleri, insanların çevresindeki dünyayı, duyu bilgisi eksik veya değişken, kararlı görmesini sağlıyor. İnsan ve hayvan beyinleri farklı bölümlerden ve farklı işlevi kısımlarına sahiptir. Bu kısımların bir bölümü duyu bilgisi ve birbirleri ile bağlantılıdır.

'Örneğin, tatma duyu kokudan güçlü bir şekilde etkilenir.'³⁵

³³ <http://www.turkcebilgi.org/tarih/osmanli-tarihi/osmanlida-giyim-31590.html>

³⁴ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1>

³⁵ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1>

Dünya bize görüldüğü ile sınırlı değildir. Zihnimiz, çevredeki imgeleri kaydetmek yerine kendi resmini inşa etmiştir. Aldığımız bilgi uyarıları duyularımıza ulaştırır ve zihnimizde oluşur. Biz ses tonlarını, tat ve kokuları algılarız. Algılarımız, gerçeğin doğrudan kaydedilmiş hali değildir, zihnimizde inşa edilmiş bilgi birikimidir.

7.1-Görsel Algı Çalışmaları

Güngör İ. göre, ‘ışık enerjisi biçiminde gelen görsel uyarıcıların beyne aktarılıp orada görme duygusu haline gelmesi ve daha önce değişik duyu organlarınca alınmış imgelerle birlikte değerlendirilmesine görsel algı (görsel ardak) denir. Bir tasarımın tasarı haline gelmesi sırasında göz ile zihin arasında bir köprü kurulduğundan ve bu köprü yardımıyla tasarımın tasarıma uyup uymadığının kontrol edildiğinden bahsedilmişti. İşte bu hayali köprü görsel algıdan başka bir şey değildir.’³⁶

Göz, adeta zihnimizdeki tasarımı görüyormuş gibi olur ve beynimiz ona benzer bir şey çizebilmek için emir verir, diğer tarafta çizilen tasarımı gözümüzün görmesiyle beynimiz bu tasarıma uyup uymadığını kontrol eder. Görsel algının, hem beyinden kağıda hem de kağıttan beyne doğru geçişi ve kontrolü sağlanmış olur.

Güngör İ. göre, ‘görsel algının oluşması için şu üç şey gereklidir:

Işık, sağlam bir göz ve beyinde normal işleyen bir görme merkezi. Işığın mevcut olması ve göze kadar gelmesi fiziksel bir olay, gözde ışığın kırılarak sarı lekeye görüntünün düşmesi fizyolojik bir olay, beyinde normal işleyen bir görme merkezinde görüntünün algılanması ise psikolojik bir olaydır. Değişik şiddetteki ışınların görsel idrakte hasıl ettikleri etkiler (tesirler) değişiktir. Bu yüzden görüş alanımızda bulunan cisimlerden bir kısmı daha belirli ve daha önemli bir şekilde göze batarken, bazı cisimler ya da görüş alanımızdaki bazı bölgeler fazla dikkat çekmeyerek ikinci planda kalırlar. Bu farklı algı bölgelerinden kuvvetli etki yapanlar etken (aktif) bir rol oynayıp ön plana geldikleri, göze daha çok battıkları ve dikkati üzerlerinde topladıkları için zayıf etki yapan bölgeleri edilgen (pasif) hale getirirler. Bu suretle zayıf etkili bölgeler ikinci

³⁶ Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.5-6

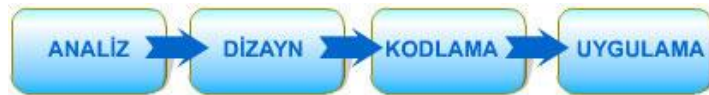
planda kalıp bir fon, bir zemin etkisi yaparken ister iki boyutlu, ister üç boyutlu olsun, kuvvetli etki yapan bölgeler şekilsel ve hacimsel bir etki meydana getirirler. Algısal değişmezlik, bir yerde sabit duran nesneleri değişik açılardan ve uzaklıklardan gözlemlediğimizde bunlar farklı biçim ve ölçülerde görünürlerse de, tüm algılamada yerleri, biçimleri, ölçüleri, renkleri, dokuları ve parlaklıkları ile nasıl bir yapıya sahiplerse o halleri ile bir bütün halinde algılanırlar. Yani ayrı noktalarda oluşan algılar gerçeğine uygun bir bütüne dönüşürler. Aynı şekilde biz sabit durduğumuzda hareket ederek değişik açılardan bize görüntü veren bir nesne, bu parça parça görüntüler halinde değil, gerçek yapısına uygun bir uygun bir bütün halinde algılanır. Algılama örgütlenmesi, göze çevreden gelen uyarıcılar (renk, biçim, doku, ölçü, parlaklık vb.) beyin tarafından tek tek değil, bir bütün halinde algılanırlar.³⁷

8-Nesne Nedir

‘Nesne, belirli bir ağırlığı ve hacmi olan her türlü cansız varlık, şey, obje.’³⁸

Diğer bir kaynakta, ‘nesne, cümlede öznenin yaptığı iş ve eylemden doğrudan etkilenen ögedir. Düz tümleç olarak da bilinir. Yüklemi geçişli bir fiil olan cümlelerde bulunur. Yükleme ‘ne’, ‘neyi’ ve ‘kimi’ soruları sorularak bulunur.’³⁹

8.1-Nesneye Yönelik Analiz Ve Tasarıma Giriş

³⁷ Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.5-6

³⁸ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Nesne>

³⁹ [http://tr.wikipedia.org/wiki/Nesne_\(dilbilgisi\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Nesne_(dilbilgisi))

Kılıçaslan Y.göre, ‘nesneye Yönelik Analiz :

Ele alınan problemdeki nesneleri (kavramları) belirleyip tanımlama aşaması. Bu aşamada amaç problemi çözmek değil, anlamaktır.

- Nesneye Yönelik Tasarım :

Yazılım aşaması için sınıflar oluşturulur. Sınıfların içerikleri (özellik ve davranışlar) ve sınıflar arası ilişkiler tam olarak tanımlanır.

Tasarım tamamlandıktan sonra nesneye yönelik bir programla dili ile kodlama yapılır.

Bir Yazılımın Kalitesi

- Kullanıcı Açısından
- İstenen işi doğru yapması
- Kolay kullanılabilir olması
- Sağlam olması
- Proje yeterli bir sürede tamamlanmalı
- Modüller, yeni projelerde tekrar kullanılabilmeli
- Geliştirme maliyeti düşük tutulabilmeli
- Problemler:⁴⁰

9-Tasarım Nedir

Sezgin Ş. göre, ‘Tasarım, insanların gereksinimlerini karşılamayı hedefleyen, işlev, görünüm gibi her yönden yüksek düzeyde yenilik getirici, yarı karmaşık yan disiplinli bir olgudur. Dilimize tasarlama sözcüğü, İngilizce ve Fransızca da ki ‘desing’ kelimesi karşılığı olarak kullanılmaktadır. Desing kelimesi de Latince kökenlidir.’⁴¹

Tasarım, algı ile kavramı birbirine bağlar. Önemsiz ayrıntılar yerine, önemli özelliklere dikkat çeker. Sonuç olarak algılardan genelleme yapılarak kanılara varılmıştır. Güzel sanatlar alanında tasarım, yaratıcı sürecin kendisi olup, gerekli olan eskiz ve planların hazırlanan çalışmaları kapsamıştır.

⁴⁰ Yilmazkılıçaslan.trakya.edu.tr

⁴¹ Yrd.Doç.Sezgin Ş., ‘Tekstilde Tasarım Olgusu’, Nesrin Önlü Araştırma Görevlisi Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İzmir, Yıl:6, Sayı:32, Nisan 1992

Beyazıt N.göre, ‘Tasarım kavramı,Türkçede bir yapı veya aygıtın kısımlarının kağıt üzerine çizilmiş şekli anlamında kullanılan tasar kökünden türetilmiş olan tasarım kavramına dayanmaktadır. Tasarı bir kimsenin yapmayı düşündüğü şey; olması veya yapılması istenen bir şeyin tasarlama sonucu zihinde aldığı biçim olarak Türkçede kullanılmaktadır. Tasarım, tasar kökünden tasar-m olarak türetilmiştir. Tasarımlama eylemi veya zihinde canlandırılan biçimdir. Arapçada eş anlamlısı tasavvur sözcüğü olarak kabul edilmektedir. Tasavvur etmek göz önünde canlandırmak, zihinde canlandırmak, düşünmek olarak tanımlanmaktadır. Büyük Britannica Ansiklopedisinde tasarım sözcüğü bir ürünü ortaya koymaya yönelik düşünsel ya da maddi çalışmalar süreci olarak tanımlanmaktadır. Bunu ürünün gerçekleştirilmesi aşaması izler. Tasarım sözcüğü güzel sanatlarla uygulamalı sanatlarda dar anlamda da kullanılır ve asıl yapının gerçekleştirilmesi sırasında yönlendirici olan proje, çizim, maket vb. tümüne tasarım denir. Bu iki anlam da endüstri, mimarlık, sahne, giysi vb. tasarımdan söz edilir. Sonuç olarak tasarım insan tarafından yaratılan her yapma şey için kullanılır.’⁴²

9.1-Geçmişten Günümüze Tasarımın Gelişmesi

Beyazıt N.göre, ‘Bazı hayvanların arının peteği ya da porsuğu kurduğu barajlar tasarım özelliğine sahip olup, yarattıkları strüktürler hep gelişim sürecinin baskısı altına yapılmıştır ve bilinçli bir düşünceye dayanmaz. Homo Sapiens bir milyon yıldan daha önce ilk aleti olan baltayı yapmaya başlamıştı. İnsanoğlunun bilinçli olarak 20.000 yılda yarattığı en etkileyici örnek yay olup, tasarım prensipleri nedeniyle bir zarafete sahipti ve belki de onun yaratıcıları yaptıklarının o kadar da farkında değillerdi. Daha o zamanlarda araç yapımcıları insan gereksinimleriyle ilgili olarak fiziksel dünya üzerinde çalışıyorlardı. Yapay nesneleri bu şekilde ürettiler. Yapımcılar genel araç yapımcılığından daha ileride demirci, çömlekçi ya da dülger olarak uzmanlaşmaya başlayınca, tasarımlarını üç zorunlu özelliğe göre yapmışlardır. Bu tasarımcılar;

- Fiziksel dünya ile uğraşırlar,
- İnsan gereksinimlerine yanıt verirler,
- Yapma çevreyi yaratırlar.

⁴² Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.174

Bu yapım meslekleri o zamandan bu yana bizimle birlikte yaşamaktadır. İki yüzyıl öncesine kadar insan tarafından yapılan tasarımlar genellikle doğanın tasarımlarından karakter olarak daha az gelişmişti. Büyük adımlar çok seyrek olarak meydana geliyordu. Belki birkaç yüzyılda bir ya da birkaç nesilde bir tasarım adımları atılıyordu; çünkü bilinçli ya da düşünceye dayanan hızlı bir ilerleme yoktu. Platon ve diğer bilim adamları bazı buluşları doğaüstü güçlere bağlarlar; hatta dini vecibelerin bu gibi yaklaşımları hoş karşılamadığı görüşü hakimdir.’⁴³

Doğadaki mükemmel organizmalara ulaşılması gibi, insanlar tarafından geliştirilen tasarımlar da son 20.000 yılda büyük gelişme göstermiştir. Bu durumda zanaatkarlığın ve geleneksel tasarımların altyapısının en önemli parçası olmuştur. İlk gelişmeler silah tasarımının yapımında ve üretiminde olmuştur.

French’in (1988) söylediği gibi, ‘Roma İmparatorluğunda çok yaygın olarak kullanılan orak hala yaygın olarak günümüzde de kullanılmaktadır. Çok güzeldir ve kullanıcısı olan insana adapte olmaktadır; böylece insan ve araç çim ya da başak keserken bir bütün oluşturmaktadır. Orağın açıkça görülen asimetrik ve alışılmamış biçimi bu yüksek düzeydeki adaptasyonu sağlamaktadır. Aynı konu içine konulan suyu serin tutan toprak su testileri için de geçerlidir; çünkü testinin dışına sızan suyun buharlaşması sonucu, testinin içindeki suyun derecesi düşmektedir. Bu aracın da 5.000 yıldır kullanıldığını Mısır hiyerogliflerinden ve Hitit kabartmalarından biliyoruz ve hala yaygın olarak bütün dünyada kullanılmaktadır.’⁴⁴

İnsanoğlu’nun ilk yaptığı araç kendisine barınak görevi görmüştür. İlk başta mağaralarda barınma gereksinimini gidermiştir. Daha sonra kendisini vahşi hayvanlardan korumak amaçlı ağaç evler yapmıştır. Bunların yanı sıra, Anadolu’da çadır yapımı görülmüştür. Bunlar da aynı amaç için kullanılmaktadır. Mezopotamya,

⁴³ Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayınçılık, ss.185-187

⁴⁴ Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayınçılık, ss.185-187

Mısır ve Anadolu’da barınakların dinsel yapılarda, güvenlik, düşmanlardan korunma veya güç göstergesi olarak kullanıldığı görülmüştür.

Beyazıt N.göre, ‘Anadolu’daki yer altı barınakları, Mısır’daki mabetler ve piramitler için geliştirilen teknolojiler insanoğlunun önemli başarıları olarak tarihe geçmiştir. Daha sonraki Akdeniz’de Helen ve Roma uygarlıkları çizimler ve modeller gibi önemli destekleyici teknikleri kullanmıştır. Bu yapıların yapımı organizasyon, ölçüm ve kontrol gibi tekniklerin duyarlı hale getirilmesini gerektirmiştir. Bunların ötesinde, mimarlık tasarımı için çok gerekli olan mekansal ilişkiler anlayışı gelişmiştir. French’in (1988) belirttiği gibi, Mimarlık eserlerinin birçoğunda işlevsel özellikler estetik karşısında ikinci sırada yer alır; işlev ya biraz karşılanır ya da tamamen ihmal edilir. İşlevsel tasarım öğrenimi için bir temel oluşturması açısından mimarlığın diğer bir kusuru patronların kamu yararından çok, mükemmelliği yeğlemeleri nedeniyle, doğada ve mühendislikte çok güçlü olan ekonomik kısıtlamaların neredeyse hiç olmamasıdır (halkın kaybına neden olan şeyler şimdi bizim kazancımız olmuştur). Bazı mimarlık yapıları bu eğilimlerin dışında, yalnız hizmet amaçlı olarak gerçekleştirilmiştir. İlk taşıt aracı tekerleğin icadından sonra tasarlanmıştır. Tekerleğin kaşifinin kim olduğu kimse tarafından bilinmemektedir. Tekerleğin Mısır anıtlarının, piramitlerin aynı zamanda Yunan tapınaklarının inşasında kullanılan silindirik ağaç gövdelerinden esinlenerek icat edildiği bazı yazarlar tarafından belirtilmektedir. 20. yüzyıla kadar taşıt araçları kısmen de olsa bir zanaat ürünü olarak tasarlanan, üretilen ve gelişen bir tasarım anlayışına dayanır. Bugün kullanmakta olduğumuz otomobiller 19. yüzyılda tamamen işlevseldi ve pek fazla stil ve estetik endişeleri yoktu. At arabasına motor takılarak geliştirilmeye başlanan otomobiller ilk yapıldıkları devrelerde tamamıyla zanaat ürünü olarak üretilmiştir. Yüzen nesnelerin tasarımı da bütün dünyada geliştirme yoluyla zanaat tasarımına dayanır. Asırlar boyunca Mısırlılardan bu yana insanoğlunun en ileri işi yüzen tekneler ve son olarak da gemilerdir. Viking’lerin zamanından bu yana gemilerin binalara göre tasarımlarının zor olan tarafı, işlevsel özelliklerinde iyi ve kötü tasarımın, yaşam ve ölüm anlamına gelmesinde yatmasıdır.’⁴⁵

⁴⁵ Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.185-187

İnsanın ve doğanın birbirleri ile etkileşiminin birçok işlevi vardır. Bu etkileşimler tasarımın daha da zorlaşmasına sebep olmuştur.

Beyazıt N.göre, ‘Örneğin, bir savaş gemisi düşman önünde kolay manevra yapabilecek kadar hafif ve fırtınaya dayanacak kadar da ağır olmalıydı. Bunlar çelişkili işlevsel gereksinimlerdi. Bugünkü gemi tasarımıyla karşılaştırıldığında geliştirme işlemlerine dayanan gemilerde tasarım zanaat ürünü olarak çok yavaş ilerlemişti. Keman üzerine gerilen tellerin vibrasyonu ile ses dalgalarını etrafa yayan bir ses kutusudur. Geliştirilerek tasarlanmış zanaat ürünlerinin en şaşırtıcı başarılarından biri kemandır. Sesin şiddeti ve kalitesi ses kutusunun özellikleriyle yakından ilişkilidir. Malzeme kutu cidarının kalınlığı, köprünün yeri kemanın başarısını etkiler. Antonio Stradivari dünyanın tanıdığı en büyük zanaatkarlardan biri olup, J.S. Bach ile aynı çağda, o zamanın en iyi kemanını yapmıştır. French’e göre (1988) Modern araştırmalar bu karmaşık işlevli parçaların ve müzik aletinin müzik kalitesiyle arasındaki ilişkileri, onun biçimini ve yapıldığı ahşabın elastikliğini çözmeye çalışmaktadır. Örneğin, çok önemli bir özellik olarak arka kısmın iki özel biçimde (stilde), özel frekanslarda vibrasyon yapabilmesi üzerinde odaklanılmakta ve mükemmelliği kabul edilen müzik aletlerinde elde edilen frekanslara ahşabın kalınlığı ne kadar incelterek ulaşılabileceğini belirlemek için bilgisayarlardan yararlanılmaya çalışılmaktadır. Gözlüğün ne zaman icat edildiği belirli değildir; 13. yüzyıl sonları olarak tahmin edilmektedir. İtalya’da 1287’de bir resimde gözlük takan ve taşıyan insan resimleri görülmüştür. 1300’lerde Venedik Loncalarının cam mercek yapılmasını yasakladıkları ve bunun yerine camcıların kaya kristalleri kullandıkları bilinmektedir. Belki de Rönesans’ın başlangıcı ve bu buluşa bağlanabilir. Olgunluk çağındaki kişilerin gözlük takmaya başlaması bilimin, edebiyatın ve sanatların gelişmesinde rol oynamıştır. Mekanik saatin 14. yüzyılda keşfiyle zaman kavramı gelişmiş, bir gün 24 saat olarak ölçülmeye başlanmıştır. İtalyan bilim adamı Galileo 1581’de sarkacı bulunca saatlerin günlük hata payı 10-15 saniyeden 1-2 saniyeye inmiştir. Ancak 1600’de dişli çarklı ve milli saatler yapılabilmektedir. Saat 20. yüzyıl ortalarına kadar bir zanaat ürünü olarak kalmıştır. Saatler insanoğlunun beyninin işleyişinin ve kültürel gelişmesinin önemli örneklerinden biridir.’⁴⁶

⁴⁶ Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.185-187

İnsanoğlu kültürel bir kaliteye ulaştığında, beyni yeni fikirler üretmeye başlar. Üretilen fikirler git gide karmaşıklaşır ve daha karmaşık kültürel farklılıklar ortaya çıkar. Bu karmaşıklıklardan da karmaşık düşünceler yaratılır. Bu da salınım haline gelir ve kültürler gelişirken de bu süreç etkin rol oynar.

9.2-Tasarım Kültürü

Beyazıt N.göre, ‘Kültür bir adaptasyon sürecine dayanır. İnsanlar kültürel ortamda birilerini taklit ederler. Taklit edilen de birisini taklit etmiştir, oda daha önce başka birini taklit etmiştir, bu süreç böylece devam eder (Richerson ve Boyd,2005). İnsanlar bir yeniliğin arkasından bir başkasını yapabilirler. Buhar makinesinin bulunuşu öncesinde dayandığı diğer buluşları gösteren bir şema eklenmiştir. Hiçbir buluş aniden ortaya çıkmaz öncesinde yapılan başka buluşlara eklenen kümülatif bir gelişmedir. En basit ilkel insandan günümüz insanına kadar bütün araçlar bir kopyalama ve geliştirme sürecini izlemiştir.Belki bir dal parçasının sivriltilip mızrak haline getirilmesi binlerce yıl almış olsa dahi, ucuna takılan taşın keskinleştirilmesi tamamıyla taklit yoluyla öğrenilerek geliştirilmiştir. Karmaşık makinelerin buluşçusu ya da tasarımcısı tek bir kişi değildir(Bayazıt,2005). İnsanların kültürü kümülatif bir birikime dayanır. Tasarım kültürü sanat tarihinin, teknoloji tarihinin ve tasarım tarihinin derinliklerinde yatar; onların katlanmış bir birikimidir. Çevre ile birlikte kültürel geliştirmede değişir. Geçmiş zamanlarda tasarım konularında neler yapıldığını ve bunun tasarımlara nasıl yansıtılabildiği konularını kapsayan, bugüne gelene kadar ki evrim, tasarım kültürünü oluşturur.’⁴⁷

Gözlemleyerek ve kopyalayarak öğrenme çevredekilerin tasarımcıya vermiş oldukları ile yakından ilişkilidir. İnsanlar tasarım yaparken seçerek öğrenirler ve öğrenmiş olduklarını çevresindekilerle uyumlu hale getirmişlerdir. Ancak karmaşık toplum yapısı insanların ilişkili oldukları birçok kişiler ile işbirliği yapmalarını gerektirmektedir. Tasarım kültürü de bu yolla gelişmiştir. Sadece geçmişi incelemek

⁴⁷ Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.201-202

yetmez, firmaları, modaları, grupları, insanlar üzerindeki etkileri anlamak gerekir. Bu şekilde tasarım kültürüne bir katkıda bulunulabilmiştir.

Beyazıt N. göre, ‘İkinci Dünya Savaşının ardından insanlar kendi ülkelerine özgü farklı kimlikler yaratmanın rekabetçi rolünü fark etmişlerdir (Aldersey-Williams, 1992). Almanya ve Japonya Savaş sonrasında teknolojik ve mekanik bir kaliteye önem verirken, Danimarka mobilya endüstrisinde kaliteden çok tasarımı ön plana almış ve İskandinav tasarımını yaratmıştır (Sparke, 1987). Almanya’da işlevsellik, sağlamlık, mekanik üstünlük, ürün mühendisliği ürünlerin genel görünüşünü belirleyen temel ölçütler olmuştur. İtalya’da ise tasarım kimliği ve sanatsal yaklaşım ile işlevselliğin ve alternatif kullanımların çeşitliliği, yeni malzemelere gösterilen ilgi, deneysel biçimler tasarımların başlıca özellikleri olmuştur. Türkiye’nin de kendi zengin zanaat geleneğini kullanarak ve onu çağdaş bir biçimde yorumlayarak kendi kültürel kimliğini yaratması mümkündür. Nitekim bazı uluslar arası ün kazanmış olan tasarımcılarımızın başarıyla kendi kültürel öğelerimizi kullandıklarına şahit olmaktadır.’⁴⁸

9.3-Tasarımın Amaçları

Beyazıt N. göre, ‘Tasarım Simon’ın dediği gibi ‘mevcut bir durumu daha iyi bir duruma getirmek’ için yapılan bir eylemdir. Tasarımın ortaya konabilmesi ancak, tasarımcının yapacağı tasarımla ilgili olarak, tasarımın bütün strüktürünü anlamsına bağlıdır. Bir tasarım çözümünü ortaya koyarken tasarımcı, tasarım durumunun ara ve sonuç analizlerini yapmak zorundadır. Bir kişi hedef arama durumundayken, onun davranışları hedef tarafından belirlenir; kendisini en çabuk sonuca ya da hedefe götürecek araçları seçecek şekilde hareket edecektir. Şekilde hareket edecektir. Amaç bütün çabaların yöneldiği bir hedef, bir yön olarak tanımlanır. Sözlüklerde amaç, harekete kılavuzluk eden hedef olarak tanımlanmaktadır. Tasarıma başlamadan önce problemlerin tanımını yaparız.’⁴⁹

⁴⁸ Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.201-202

⁴⁹ Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.269

Tasarımdaki hareketlerimize bilgilerimiz yön verir. Hedeflerimize ve amaçlarımıza giden yolda tasarımcının gayreti ve cabası etkilidir. Problemleri sonuca ulaştırmak bir buluş gerektirir, fakat bazı tasarımlarda durağan durumların olması nedeniyle, olağan tasarımlara dayanır. Amaçların seçimi tasarımda rol alan aktörlerin neyi yapabilecekleri ile bağlantılıdır.

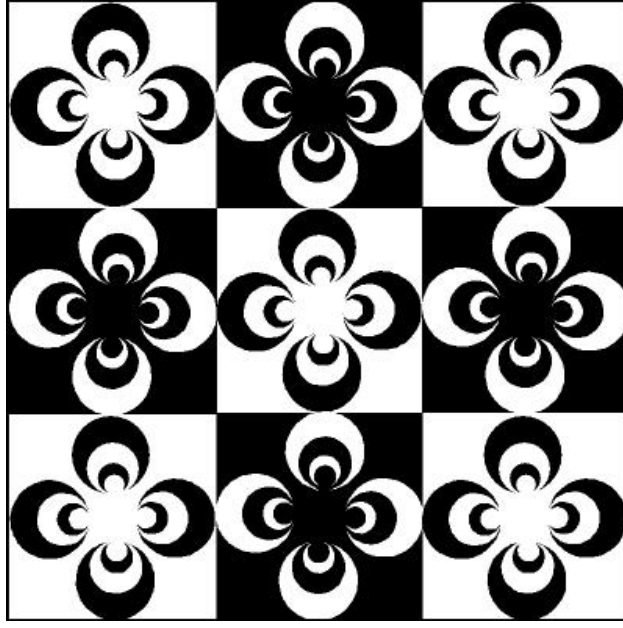
Beyazıt N. göre, ‘Bir pantolon tasarımı yapacak kişilerin kumaşının ne olacağını, kimin hangi makinelerle üretimi gerçekleştireceğini, pantolonun üzerinde kullanılacak aksesuarların nereden nasıl temin edileceğini bilerek amaçlarını ortaya koymaları gerekir. Ayrıca tasarlanacak ürünün hangi tüketici katmanına hitap edeceği, nerede satılacağı gibi konuların da bilinmesi gerekir. Bunun için tasarımın amaçları, tasarımın ne konusunda olduğunun tanımlanmasıyla başlar. Pazar, tasarımın statüsü, kullanıcı gereksinimleri ve ihtiyaçları, ticaretin ve üretimin gerekleri gibi somut problemler ya da tasarım dünyasındaki bugünkü olası tüketicilerin zevkleri ve vizyonları tasarım durumunu belirlemeye yardımcı olur. Tasarımın amaçlarının tanımlı bütün tasarım süreci için yön belirler. Tasarım mesleğinde tasarımın tam ve kesin bir tanımı yoktur. Yeni bir tasarım çözüm bekleyen bir problem gibidir. Tasarım problemleri kötü tanımlandığı için, tasarımın tanımı öyle açık değildir. Bu tür problemlerde doğru ve yanlış çözüm yoktur. Yalnız tek bir tasarım ya da hatta sınırlı bir grup tasarımın belirlenen tasarım durumuna uygun çözüm olabilmesi nedeniyle, tasarım problemleri o kadar duyarlılıkla ifade edilemez.’⁵⁰

9.4Tasarı İlkeleri

Milli Eğitim Bakanlığına göre, ‘Tekrar İlkesi, uygunluk, zıtlık, koram, egemenlik, denge, birlik.

Tekrar İlkesi, bir ögenin aynen ya da yakın değer olarak birden fazla kullanılması tekrarı meydana getirir.

⁵⁰ Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.269

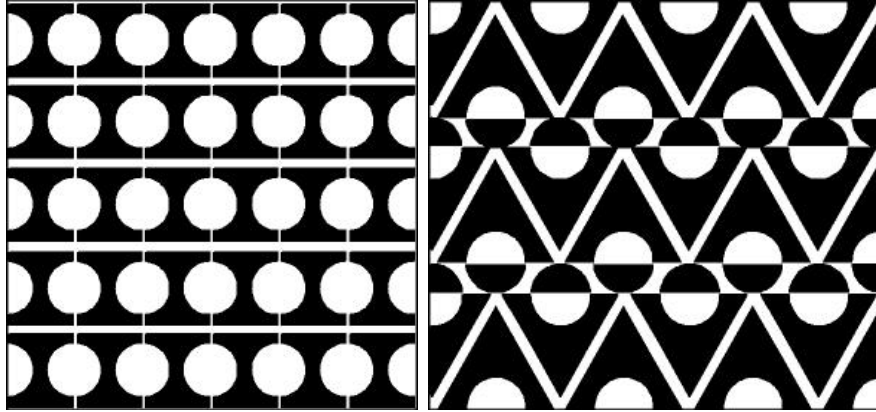

Resim 1: Kompozisyon

Tekrar ilkesi üç çeşittir.

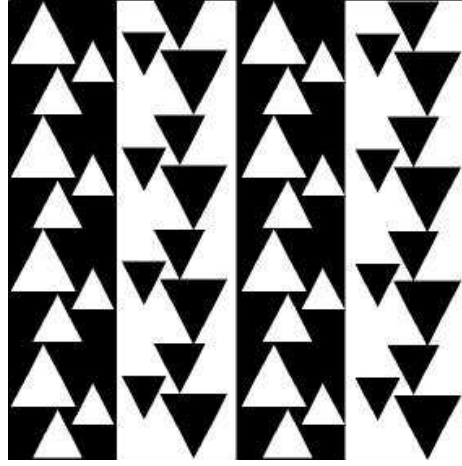
- Tam tekrar
- Tekrar
- Aralıklı tekrar

Tam tekrar, cisim ya da biçimlerin ölçü, biçim, renk, değer ve dokularının tam anlamı ile aynı olması ve bunların eşit aralıklarla aynı yönde kullanılmasıdır.

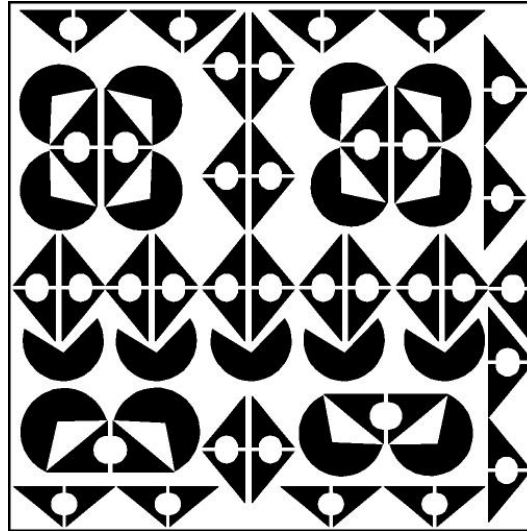
Resim 2: Tam tekrar

Tekrar, cisim ya da biçimlerin ölçü, biçim, renk, değer ve dokularının tam anlamı ile aynı olması fakat aralık ya da yönlerinin farklı kullanılmasıdır.

Resim 3: Tekrar

Aralıklı tekrar, birden fazla motif, biçim ya da cisim belirli aralıklarla birbiri ardınca kullanıldığında aralıklı tekrar oluşur.

Resim 4: Aralıklı tekrar

Uygunluk, İki ya da üç boyutlu cisimler arasında ortak veya yaklaşık benzerliklerin bulunmasına uygunluk denir. Uygunluk biçim, ölçü, renk, değer, doku vb. yönlerden oluşur. Bunların biri ya da birkaçı bir arada olabilir. Uygunluk, cisimlerin fiziksel yapılarında olabileceği gibi onların karakterinde, esinlendikleri anlamda ve hizmet beraberliklerinde de olabilir.

Uygunluk dört grupta toplanır.

- Fiziksel uygunluk

Görünüştaki dış yapıdaki uygunluk. Tasarımı oluşturan öğelerin ölçü, biçim, değer, doku, yön ve aralıkları bakımından birbirlerine benzemesi fiziksel uygunluğu oluşturur.

- Hizmet uygunluğu

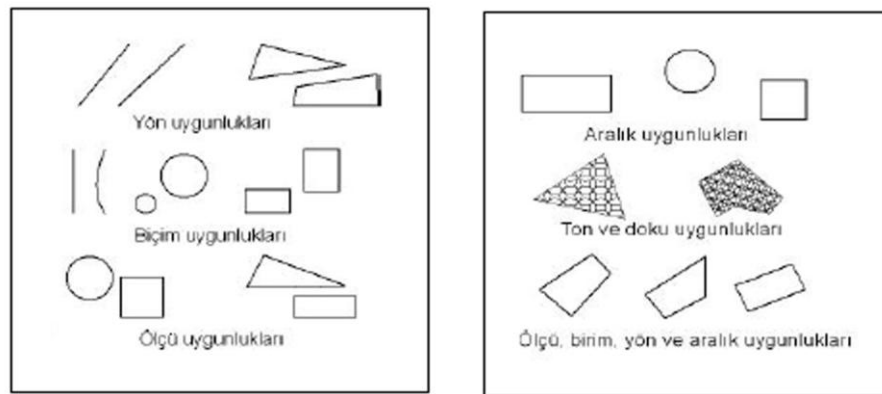
Verdiği hizmete göre uygunluk. Tasarımda aynı amaç için kullanılan formlar kendi içlerinde bağlantılıdır. Biçim yönünden farklı olsalar da aynı hizmet için birleştiklerinden uygundur. Örneğin; sabunluk, diş fırçası kabı vb.

- Biçim uygunluğu

Sahip olduğu biçime göre uygunluk. Bazı formlar birbirleri ile ilgileri olmadıkları halde, biçim yönünden benzerlik gösterebilirler.

- Üslup uygunluğu

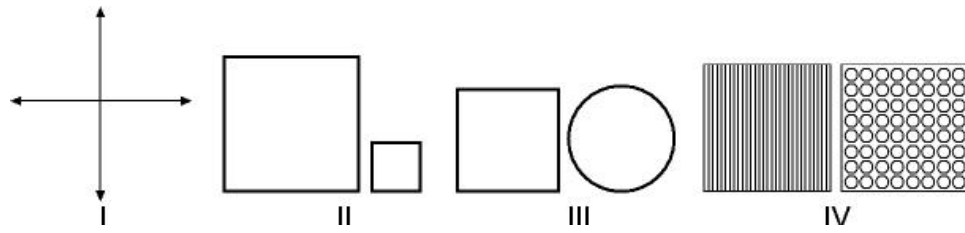
Sahip olduklara üsluplara göre uygunluk. Tasarımda öğeler arasındaki yakınlık ve birlik, parça bütün arasındaki uygunluk üslup uygunluğu ile sağlanır. Örneğin; tasarımda geometrik formların hakimiyeti sağlanmışsa bu forma uymayan formun kullanılması düzenlemeyi bozar.

Resim 5: Uygunluk

Zıtlık, cisimler arasındaki herhangi bir bakımdan ortak ya da yakın nitelikler olmadığı takdirde bunlar arasında ilgi kurmak güçleşir. Her biri diğerine yabancı ve ilgisiz kalır. Böylece cisimler arasında bir birlik kurulmayınca uyumsuzluk ve kargaşalık göze çarpar. Sanat açısından değerli görülen her yapıtta kuşkusuz çok iyi çözümlenmiş kontrast bir denge vardır. Bir şeyin değerlendirilmesinde karşıtlıklar daima ön plandadır. Zıtlıklar denge kurulması birçok şeyi çözümleyecektir.

Zıtlık; biçim, renk, doku, değer, ölçü, yön, aralık vb. bakımlardan olabilir.

Resim 6: I. Yönde zıtlık, II. Değerde zıtlık, III. Biçimde zıtlık, IV. Dokuda zıtlık

Koram, iki zıt ucu uygun kademelerde birbirine bağlayan köprüye koram denir. İki uç arasında bir düzen dahilinde geçiş sağlayan bu düzenleme yardımıyla anlamlı ve güzel bir dizi ortaya çıkar. Eğer iki uç arasında ölçü farkı varsa, bir uçtan diğer uca doğru biçimler büyükten küçüğe doğru dizilmelidir.

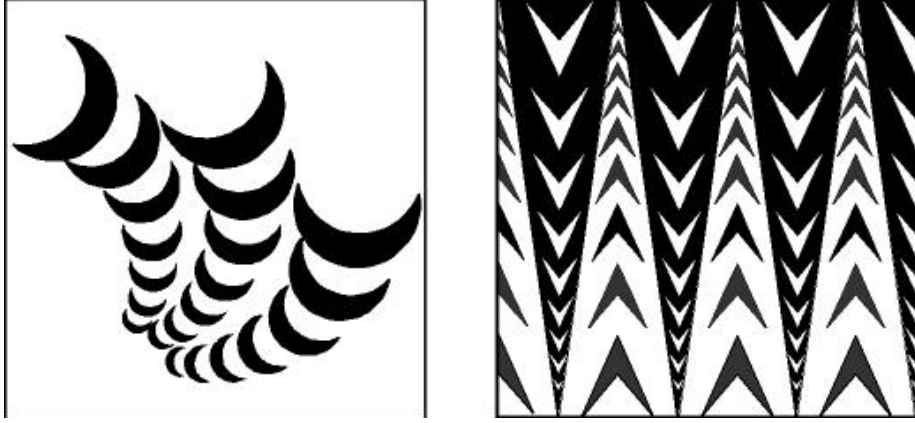
Koramda hiç değişmeyen koşullar;

- İki uç arasındaki zıtlık
- Uçlar arasında düzenli bir kademelenme (sıralanma)

Tasarda iki çeşit koram vardır.

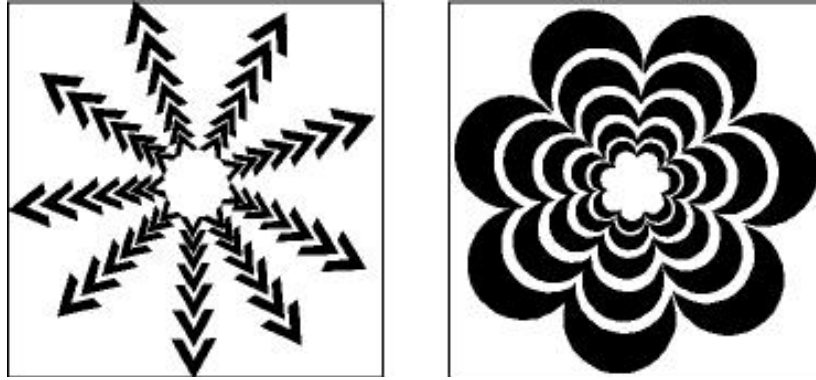
- Eksensel koram
- Merkezsel koram

Eksensel koram, biçimlerin düz ya da eğri bir eksen üzerinde dizilmesi ile oluşur.

Resim 6: Eksensel koram

Merkezsiz koram, birçok şekil koram oluşturacak biçimde birleştiklerinde ortada bir merkez oluşuyorsa merkezsiz koram olur. (Açılmış bir gül çiçeği)

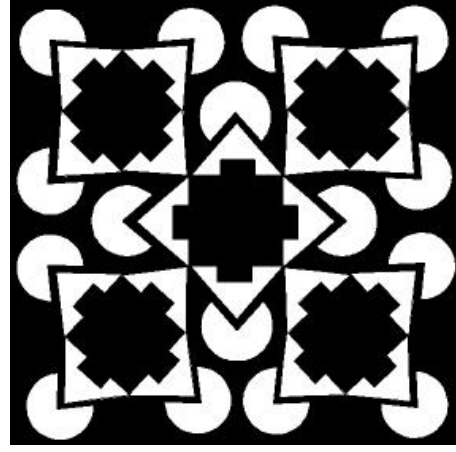

Resim 7: Merkezi koram

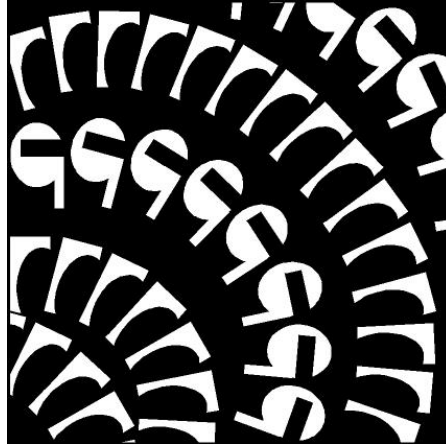
Egemenlik, bir kompozisyonda kullanılan öğelerden birinin ya da bir grubun diğer öğelere göre üstünlük sağlamasıdır. Egemenliğin en çok anlaşılan ve en çok kullanılan şekli ölçü egemenliğidir. Ayrıca değer, doku, renk vb. öğelerden de egemenlik sağlanabilir. İster ölçü, ister doku, isterse değer, ya da renk bakımından olsun, her türlü egemenlikte bir zıtlık bulunur. Böylece bir biçim ya da biçimler grubu diğerine hakim olabilir.

Resim 8: Egemenlik

Resim 9: Egemenlik

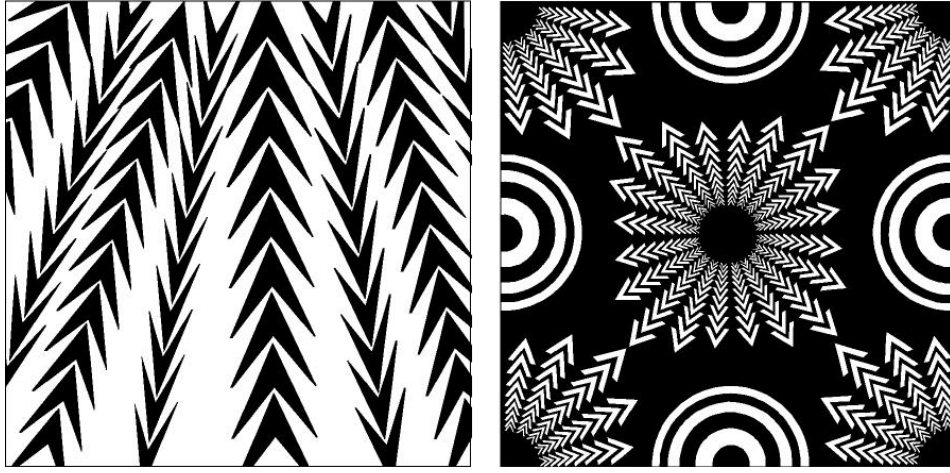

Resim 10: Egemenlik

Denge; formda, renkte, harekette, açık-koyuda kendini gösterir. Bir düzenlemeye giren cisimlerin renkleri, değerleri, dokuları, yönleri, aralıkları ve ölçüleri birbirleri ile karşılaştırılınca, bu özellikler birbirleri ile tartılarak bir denge hissedilmek istenir ve aranır. Bir çalışma üzerinde dengesizlik hissediliyorsa, dengesizliği meydana getiren bölümler, renk, ölçü, değer, aralık, yön vb. bakımlardan incelenerek dengenin kurulması sağlanır. Eğer bir düzenlemede dengesizlik göze batmıyorsa denge sağlanmış demektir. Genellikle denge iki türdür.

- Simetrik denge
- Asimetrik denge

Simetrik denge, düşey veya eğik bir eksen üzerinde öğelerin aynen tekrar etmesinden oluşur. Tasarımda fazla ilgi uyandırmaz. Asimetrik denge, tasarımda farklı görsel ağırlıktaki öğelerin serbest tarzda yerleştirilmesiyle oluşturulur. Tasarımda ilgi çekiciliği, hareketliliği ve dinamizmi artırır.

Resim 11: Asimetrik ve simetrik denge ile kompozisyon

Birlik; çeşitli cisimlerin ya da biçimlerin bir araya gelerek dengeli bir bütün oluşmaları ile birlik doğar. Birbirine zıt olan parçalar ile birlik meydana getirirken bir uyuma ve düzen içinde olmalıdır. Bir tasarımda kullanılan öğeler çok farklı olsa bile doku bakımından benzerlikleri var ise birlik sağlanmıştır. Birliğin oluşması için önce denge gereklidir. İnsan vücudu birlik için çok güzel bir örnektir. Özellikleri farklı birçok organ bir arada uyum içinde çalışarak insan vücudunu oluşturur.⁵¹

⁵¹ Milli Eğitim Bakanlığı, ‘Tasarı İlkeleri’, Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, Ankara 2007

9.5-Tasarım Süreci

Müfredatta belirtilen

Alternatif

Tasarım Problemi

Yavuzcan H.G. göre, ‘Açık anlatımla kolay okunabilir ve anlaşılır şekilde yazılmış Uzunluk olarak bir paragraf ya da biraz daha uzun, sadece çözülmek istenen problemi içeren, ilk cümle problemi ifade etmeli, detaylar diğer cümlelerde verilmeli.

Analiz, Sentez ve Planlama

- Kim için yapılacak?
- Nerede kullanılacak?
- Neden kullanılacak?
- İşlevi ne olacak?
- Nasıl kullanılacak?
- Biçimi nasıl olacak?
- Boyutu nasıl olmalı?

Tasarımın Amacı	Ne işe yarayacak? Problem ya da ihtiyaç nedir?
Kullanıcı İhtiyaçları	Nasıl kullanılacak?
Ölçütleri	Büyüklüğü
Yapısal Özellikleri	Kullanılacak materyaller, nasıl çalışacak, boyut, ağırlık
Estetik Nitelikleri	Biçim, renk, desen, doku

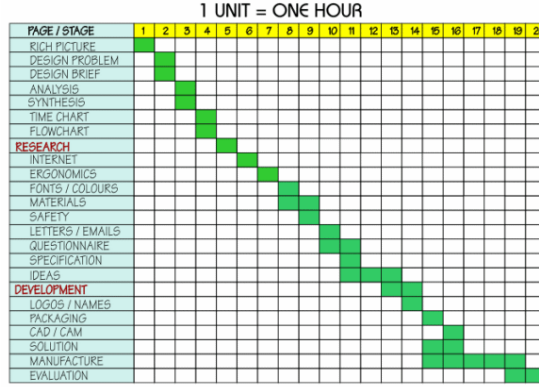
Resim 12

Analiz ve Sentez (örnek)

- Hangi ergonomik faktörleri değerlendirmeliyim?
- Şu anda hangi tasarımlar mevcut? Bunlar hakkında ne düşünüyorsun? Bunlar geliştirilebilir mi?
- Ürünümü tasarlamada bana yardımcı olacak üretici ya da satıcıların adresleri?
- Bana tasarımda yardımcı olabilecek araştırma materyallerini nereden toplayabilirim?
- Ürünüm kimlere yönelik? Yaş grubu nedir?
- Çözümümün tasarım problemini çözmesi muhtemel mi?
- Üretim için hangi ekipman ve makinalara ihtiyaç duyacağım?

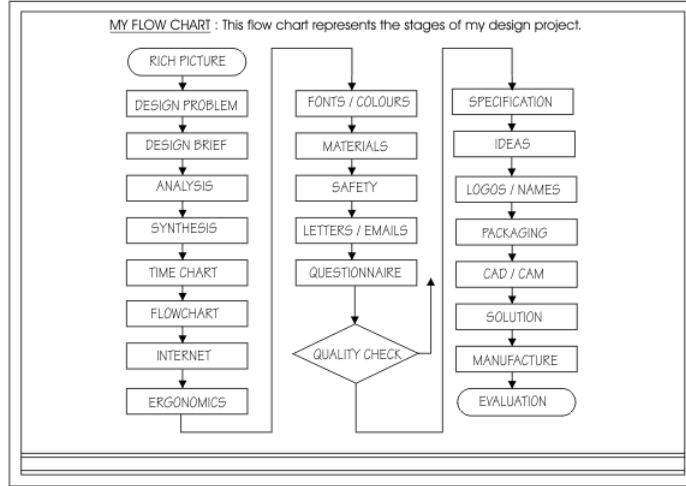
- Yapım sonunda amaçladığım fonksiyonelliğe ulaşabilecek miyim?

Planlama (zaman planı)

Resim 13

Akış Planı

Resim 14

Araştırma

- Taslak çizimi geliştirmek için, benzer amaçlar için üretilmiş olan tasarımları araştırır.
- İşlevsellik
- Ergonomi
- Boyut

- Ağırlık
- Materyal seçimi
- Estetik duruş
- Fonksiyonel özellik
- Proje için uygun malzemeler. Malzemeler hangi yollarla birleştirilebilir.

(bağlantı çeşitleri) Projeye uygulanması gereken ergonomik faktörler

Tasarım problemine ilişkin emniyet faktörleri

Üreticilere/satıcılara mektup

Kütüphanede araştırma

İnternette araştırma

- Tasarım probleminin çözümünde ilgili görülen kişiler ile görüşme (görüşmelerin kaydedilmesi)

Anket çalışması yapılması ve sonuçların grafiklerle gösterimi

Piyasada mevcut ürünler ile ilgili bilgi ve resim toplanması

Piyasada mevcut ürünlerin nasıl üretildiğinin araştırılması

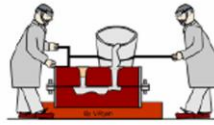
Diğer ilgili alanlara ilişkin araştırma (ör. Elektronik devreler)

Malzeme Özellikleri

Dayanım

Plastiklik

Yumuşaklık

Elastiklik

İletkenlik

Sertlik

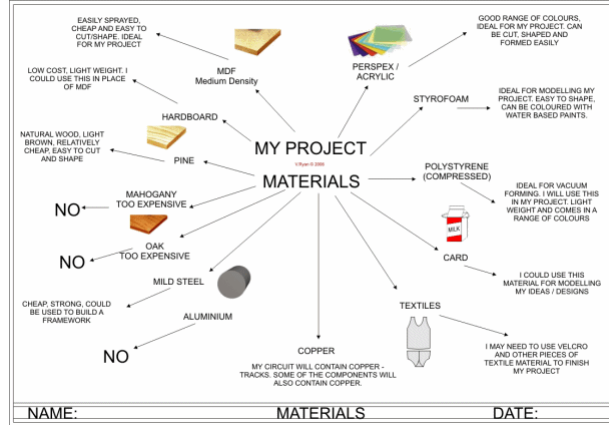

Gerilme

Resim 15

Malzeme Seçimi

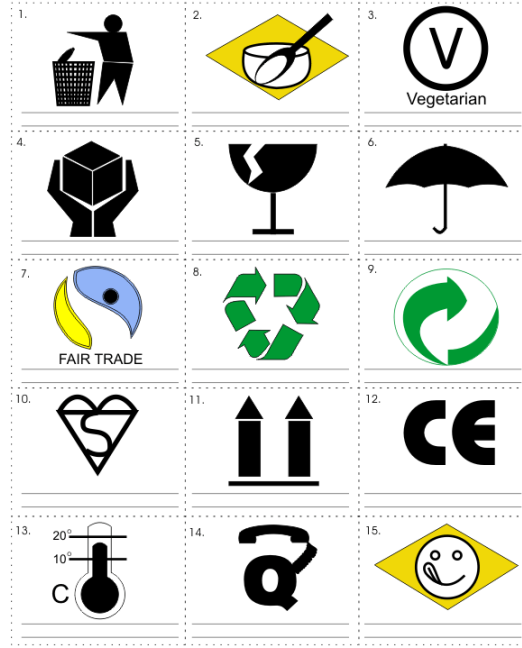
Resim 16

Malzeme Bilgisine Yönelik Çalışma

MATERIALS KNOWLEDGE EXERCISE			
V. Ryan © 2008			
METALS FERROUS	METALS NON-FERROUS	PLASTICS	
<u>MILD STEEL</u>			FABRIC
			COPPER
			POLYURETHANE
			ALUMINIUM
			POLYESTER RESIN
			RENEWABLE
			VARNISH
			PINE
			MAHOGANY
			POLYVINYL CHLORIDE (PVC)
NATURAL WOODS	FINISHES		MDF
			THREADS
			MELAMINE FORMALDEHYDE
			BRASS
			SUSTAINABLE
			WOOL
MANMADE WOODS	ENVIRONMENT	TEXTILES	WROUGHT IRON
			POLYTHENE
			RECYCLING
			PLYWOOD
			CHIPBOARD
			SILK
			PAINT
			DYES
			OAK
			COTTON
			STAINLESS STEEL
			NON-TOXIC
			TOXIC

Resim 17

Emniyet Kuralları

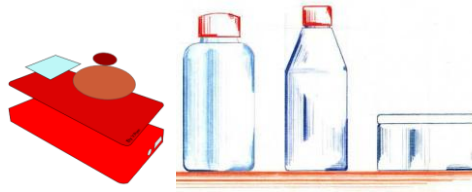

Resim 18

Diğer Araştırmalar

- Kütüphane
- İnternet
- Tasarım probleminin çözümü ile ilgili olabilecek kişilerle birebir görüşmeler
- Piyasada mevcut ürünlerin nasıl üretildiğine dair bilgi toplanması

Renklendirme Teknikleri

Kompozit çizim

Resim 19

Gölgelendirme

Resim 20

Çizim Teknikleri

VP
X

VP
X

VP
X

Eğik perspektif

Resim 21

Tek noktalı perspektif

Resim 22

İki noktalı perspektif

Resim 23

Fikirleri Ortaya Koyma

- Tasarım sürecinin en önemli ve muhtemelen en zevkli kısmıdır. Öğrencinin bu bölümde betimleme üzerine hayal gücünü de ortaya koyması gerekir. Öğretmen üretilen fikirleri, fikirlerin sunulmuş biçimini ve her fikirdeki notların kalitesini yakından incelemelidir. Tasarımcının süreci araştırma ve çok yönlü bakış açısıyla başlatmaması, ürünün estetik ve işlevselliğinin ötesinde yükleneceği anlam konusunda da tutarsızlık yaratmaktadır. Tasarıma önem verdiğini iddia eden birçok firma, daha çok kendini kanıtlamış tasarımcı imzaları aracılığıyla bu konudaki hassasiyetlerini sergilerken, kendi misyon ve vizyonu doğrultusunda koleksiyon fikrini oluşturmuş, araştırmasını yaparak doğru tasarımcıyı seçmiş ve kendi içinde stratejik döngüyü tamamlamış firma örneğine az rastlanır olmuştur.⁵²

⁵² Yavuzcan H.G., ‘Tasarım Sürecinin Yapılandırılması’, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Teknoloji Eğitimi Bölümü

10-Bauhaus

Altun A. göre, ‘Devlet Bauhaus Okulu (Das Staatliche Bauhaus) 12 Nisan 1919’da mimar Walter Gropius tarafından, Almanya büyük bir karışıklık içerisindeyken kuruldu. Bauhaus bir devlet kurumuydu; Weimar’daki güzel sanatlar yüksekokulu ile uygulamalı sanatlar okulunu bünyesinde birleştirmişti. Öğretim ve eğitim üç ana sanat dalında, mimarlık, resim ve yontu alanlarında toplanmıştı. Eğitimde serbest sanat ve uygulamalı sanat ayrımı yapılmıyordu. Gropius, güzel sanatlar ile tasarım sanatlarının ortak köklerini görerek bu okulda, sanatçı, mimar, zanaatkar ve endüstri arasındaki bağları yeniden kurmayı, böylece sanat ile endüstriyi birleştirmeyi amaçladı. Böylelikle Bauhaus, endüstri çağı düşüncesinin oluşturduğu bir eğitim merkezi oldu. 1919-1925 yılları arasında koşullara ve gereksinimlere göre yeni atölyeler kuruldu ve her sömestrde öğrenci programları yeniden oluşturuldu. Yapıcı düşünce temeli üzerine kurulan Bauhaus, eğitim sisteminde yeni bir çığır açtı. Kısa zamanda başka ülkeler de bu sistemi, yerel koşullara ve gereksinimlere göre değiştirerek benimsediler.’⁵³

Bauhaus ortamına bakış, sanat ve zanaatın habercileri olarak görülmüştür. Bu görüşünde yanlış olduğu düşünülemez.

Altun A. göre, ‘Bauhaus’un Weimar’da başlayıp Dessau’da süren ve Berlin’de noktalan on dört yıllık çalkantılı öyküsü, bu kurumu endüstri kültürü tarihinin kırılmalarına tanıklık eden başlıca ortamlardan biri olarak kabul etmek için yeterince veri sunuyor bizlere. Ancak, bu geriye doğru okuma Bauhaus’un kuruluşu ve içinde vücut bulduğu ortam hakkında oldukça yanlış izlenimler edinmemize neden olabiliyor. Çalkantılı ve spektaküler tarihi kadar, aktörlerinin özellikleriyle de beslenen bu izlenim, Bauhaus’u var eden son derece spesifik koşulları gözden kaçırmamıza neden oluyor. Bauhaus tarihini yazan kitaplar her ne kadar bu koşullara değinerek öyküyü başlatsa da, izleyen bölümler başlangıcı silikleştiren bir hegemonik atmosfer kurarak Bauhaus’u içinden çıktığı yerel koşullardan uzaklaştırarak sürdürürler genellikle anlatılarını.’⁵⁴

⁵³ Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.18

⁵⁴ Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.95

Bauhaus düşüncesi ile sanat, tasarım ve mimarlık alanlarında eğitim alan kişilerin yükseldiği yıllar olduğu görüşmüştür.

Altun A. göre, '1933'ten İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Birinci Dünya Savaşı sonrasında yoğunlaşan politik ya da ırki baskılar sonucunda Amerika'ya göç ettikleri ve dönemin Amerikan entelektüel dönemde, pek çok Avrupalı sanatçı, bilim adamı, tasarımcı ve akademisyenin etkili oldukları gözlemlenmektedir.

20. yüzyılda Amerika'da mimarlık eğitimi alanında varlık gösteren 'Bauhaus mirası'nın önemli bir ölçüde, bu kıtaya göç eden Bauhaus üyeleri aracılığıyla şekillendiğini söylemek mümkündür.'⁵⁵

Bauhaus, günümüz 'tasarım' kavramının temellerini oluşturmak ile birlikte, yeni pedagojik kavramının geliştirilip uygulandığı kurum olarak devam etmiştir.

Altun A. göre, 'Bauhaus, endüstrileşmenin ayrıştırdığı sanatsal ve teknik/üretimsel bölümlerin birlikteliğini yeniden oluşturma uğraşlarının (İlgiltere'de Morris ve Ruskin'in eleştirileri, Almanya'da otuz yıla yakın süren sanat okulları reform çalışmaları, farklı Avrupa ülkelerinde benzer amaçla kurulan kurumlar vb.) önemli bir noktasında kurulmuştur. 1907'de Münih'te kurulan Deutsche Werkbund/Alman İş Derneği'nde öne çıkan ve birbirleriyle uzun süre çatışan, endüstrinin standardizasyonu, ürünlerin tipikleştirilmesi fikri ile sanatsal kişiliğin geliştirilmesi düşüncelerinin sıcak ortamında ortaya çıkan Bauhaus, oldukça kısa süren kurumsal ömründe kendi dönemini ve savaş sonrası dönemi etkileyecek önemli kavramları ortaya koymuştur.'⁵⁶

⁵⁵ Altun A., Aliçavuşoğlu E., 'Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı', İletişim Yayınları, ss.156-157

⁵⁶ Altun A., Aliçavuşoğlu E., 'Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı', İletişim Yayınları, ss.169

Bauhaus'un sanatta olsun tasarım ürünlerinde olsun; iki ve üç boyutlu biçimler, temel renkler, temel işlev ve biçim ilişkisi belirleyici etkenlerdir. Bunların yanı sıra tasarım yaparken sosyal sorumluluk, sanatı toplumsal bir sorunmuş gibi algılamak, bunların bir sonucu olarak, ne olduğunu, nasıl kullanılması gerektiğini, üretim ve malzeme arasındaki ilişkilerinin nasıl olması gerektiğini net bir şekilde ortaya koyup üretmiştir.

Altun A. göre, 'Tasarımın temel araçları, renk, biçim, Gestalt yasaları, malzeme, yüzeyle yapılan Temel Tasarım çalışmalarında, zaman içinde görsel bir metodolojinin matematik geometrik temellerinin belirleyici olduğu görülür. Tasarım konuları çoğunlukla sistem tasarımı, modüler tasarım ve kurumsal kimlik gibi konulardır. Bunlar, bir anlamda hem biçimsellik, hem de sosyal angajman açısından, Bauhaus'un temel misyonundan çıkan daha da geliştirilmiş rafine sonuçlardır.'⁵⁷

Bauhaus kültürel, ekonomik ve toplumsal tasarımları ifade etmiştir. Bu yolda ilerleyen sanatçıların bu kudreti temsil ettiğine inanmış, Bauhaus'un 'yeni'nin tasarlanabileceği inancıyla ilerlemiştir.

Altun A. göre, 'Bauhaus'un temel düşüncesi, sanatla zanaatı birleştirme ve disiplinleri bütünleştirme zorunluluğunu vurgulamasıdır. Bauhaus potasında oluşan bu sentez, Temel Tasarım uygulamasının yönlendirmesiyle ışınlanmış ve günümüze dek ulaşmıştır. Bu doğrultudaki Temel Tasarım uygulamalarımızda formlar ve renklerle yaptığımız bilimsel nitelikli çalışmalarımızla değişik kültürlerin mimari yapıtlarını birlikte görerek, çağın tartışmasına katılabiliriz.'⁵⁸

Bauhaus'un özelliklerinden biri, bütünlük elde etmesi ve Bauhaus ruhu taşımasıdır.

⁵⁷ Altun A., Aliçavuşoğlu E., 'Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı', İletişim Yayınları, ss.179-180

⁵⁸ Altun A., Aliçavuşoğlu E., 'Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı', İletişim Yayınları, ss.333

Altun A. göre, ‘Bauhaus dokumaları incelendiğinde hemen fark edilen şey, dokuma eyleminin kendi (doğal yapısı) olanaklarından oluşan her türlü farklılığı yaratan doku oyunlarının sistematik gelişim olgusudur. Eğitim felsefesinin, görmek ve görmeyi geliştirmek üzerine kurulduğu anlaşılmaktadır.’⁵⁹

Bauhausçu düşünceler, her şeye duyarlı yaklaşımlarıyla dikkat çekmiştir. Değişkenli tekrarları, açık-koyu renk tonu girişimleri ve yapmış oldukları dokuları fotoğraflarında kullanmışlardır.

Altun A. göre, ‘Bauhaus, mimari açıdan olduğu kadar, sanat açısından da bir devrimdi. Her ne kadar Bauhaus ile mimari arasındaki sıkı ilişki, sürekli biçimde sanatın daha geri planda ele alınmasına neden olmuşsa da, aslında bu ekolün mimariye olduğu ölçüde sanata da yeni perspektifler getirdiği açıktır.’⁶⁰

⁵⁹ Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.424

⁶⁰ Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.505

11-Metamorfoz

Metamorfozu bilimsel yönden incelediğimizde canlılardaki dönüşüm ve değişim evrelerine şahit oluruz. Canlı varlıklardaki metamorfoz evreleri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

‘**Böceklerde gelişim ve metamorfoz**, yumurta hücresinin tam ortasında çekirdek bulunur ve yumurtanın dışı yakın kısmı, bol miktarda vitellus (besin maddesi) ile çevrelenmiştir. Döllenme sonrasında çekirdek bölünür ve çok sayıda yavru çekirdek meydana getirir. Bu yavru çekirdeklerin her biri, etrafına vitellus sararak yumurtanın çevresinde bulunan sitoplazmaya doğru göç eder ve burada kalın bir tabaka oluştururlar. Kanatlı böceklerin çoğunda, yumurtadan çıkan birey ergin haline benzemez. Ergin hale gelinceye kadar geçirdiği evrelerin tümüne ‘başkalaşım=metamorfoz’ adı verilir. Metamorfoz, gelişme süreci boyunca geçirilen evrelerin sayısına ve özelliklerine bağlı olarak farklı tiplerde olabilir. Böcekleri, metamorfoz tiplerine göre genel olarak şu şekilde sınıflandırabiliriz.

1. Ametabola
2. Hemimetabola
3. Holometabola

Her evreden bir geçişte, deri değişimi (ecdysis) görülür. Türlerde görülen deri değişimi sayısı genellikle sabittir. Beyin içi salgı bezlerinden salgılanan ‘aktivasyon hormonu’ tarafından harekete geçirilen metamorfoz evreleri, diğer iki bezden salgılanan juvenil hormonu ve ecdyson hormonlarının denetimi altında devam eder.’⁶¹

61

<http://www.biltek.tubitak.gov.tr/bilgipaket/canlilar/animalia/omurgasiz/2bilateria/1protostomia/metamorf oz.htm>

‘Kelebeğin başkalaşım evreleri, Yaşam döngüsünün ilk aşaması yumurtadır. Dişi kelebek yumurtalarını bir yaprağa bırakır. Yumurtaların büyüklüğü bir iğne başı kadardır. Dişi kelebeğin yumurtalarını bir yaprağa bırakma sebebi tırtılların sürekli yemeğe ihtiyaçları olmasındandır. Yumurtalar birkaç gün içinde kırılmaya başlar. İkinci aşama tırtıl dönemidir. Yumurtalardan çıkan tırtıllar yaşamlarını yaprak yiyerek geçirirler. 12-14 gün içinde büyürler. Büyümeleri sırasında birkaç kez deri değiştirirler. Üçüncü aşama krizalit dönemidir. Bu dönemde tırtılların derisi kalınlaşır. Tırtıl kendisini bir yaprağın sapına baş aşağı asarak krizalit (koza) denen bir kabuk oluşturur. Kelebek olmadan önceki bu üçüncü aşamayı bu kabuğun içinde geçirir. Bu aşama 1 hafta kadar sürer. Yaşam döngüsünün son aşamasında artık yetişkin bir kelebek olmuştur. Kelebek kozadan çıktığında nemli ve buruşuktur. Kozasından aşağı sarkık vaziyette durarak kanatlarına kan pompalar. Kuruyup uçabilmesi için iki saate ihtiyacı vardır.’⁶²

⁶² <http://kelebegin-baskalasim-evreleri.bunedir.org/>

12-Tasarımda Metamorfoz Olgusu

Hayatını metale adayan adam

Resim 23(Bkz: Resim 24-26)

Çocuk yaşta kariyerine bıçakçılıkla başlayan, hayatını metal heykel yaparak devam ettiren, göz tansiyonu nedeniyle gözünü kaybettikten sonra ağır metallerle çalışması yasaklanınca çatal-kaşıklardan minik heykeller yapmaya başlayınca dünya çapında ün kazanan Devlet Sanatçısı Yılmaz Emen. "Soğuk metal"lere estetik biçimler vererek, heykel yapmaya başlamıştır.

Resim 24

Evde ne kadar tabak çatal kaşık varsa odasına bırakılmasını istemiş ve gecenin sonunda, çatal ve kaşıktan yaptığı heykeller ortaya çıkmıştır.

Resim 25

Çatal bıçaktan yaptığı eserler, ağır metallerden yaptığı heykellerden çok daha fazla ilgi çekmiş. Dünya televizyonları gelip, belgeseller yapmıştır.

Resim 26⁶³

⁶³ <http://www.ntv.com.tr/arsiv/id/25048272/#storyContinued>

Radyatör-Havlupan

Resim 27

Resim 28

Resim 29⁶⁴

⁶⁴ <http://mimaringozunden.blogspot.com.tr/2014/10/standart-radyatorlerden-havlupanlardan.html>

Organik İnteraktif Katlanabilir Işık

Endüstri tasarımcısı Fredrik Farg, asma lamba ya da masa lambası olarak kullanılabilen bu sıra dışı katlanabilir ışıkların tasarımcısı. Çiçek motifleri normalde oldukça geleneksel figürler olmuştur ancak Farg'ın tasarımında yeni ve modern bir görüntü almıştır. Çiçeğin yumuşak taç yaprakları ışığı kapatmakla beraber açılıp daha geniş alanı aydınlatmasını da sağlayabilmiştir.

Resim 30⁶⁵

⁶⁵ <http://www.entereasan.com/haber/en-yaratıcı-aydınlatma-bicimleri.1qx.4.1.html>

Havada Uçuyor Gibi Duran Lambalar

Güneş Battığında ortaya çıkan bu tasarım, Kristin Birna Bjarnadottir'in tasarımıdır. Havada uçuyor gibi duran bir denizanasını anımsatmaktadır. Görünmez iplerle havada asılan duran lamba, oldukça reflektif bir güvenlik örtüsünden yapılmıştır. Bu sayede lambanın görünümü daha da parlak ve farklı bir dünyadanmış gibi gözüküyor. Sallanan iplerle lambanın etkisi iyice kuvvetlenirken alttan LED ışık verilmiştir.

Resim 31⁶⁶

⁶⁶ <http://www.entereasan.com/haber/en-yaratıcı-aydınlatma-bicimleri.1qx.4.1.html>

Pop-Up Lambalar

Kitap kâğıt ve kumaştan yapılmıştır. İçinde Victoria dönemi tarzı bir lamba bulunuyor.

Resim 32

Damlayan Suya Benzeyen Lamba

Hareket eden suda çıplak gözle göremediğimiz bir güzellik vardır. Ancak yavaş çekime alındığında ya da bir fotoğraf karesinde dondurulduğunda suyun asıl güzelliğini görebiliriz. DBProjekBestaltung'dan bu zarif su damlası tasarımı, o anı üç boyutlu bir aydınlatma aracı hâline getirmiştir.

Resim 33⁶⁷

⁶⁷ <http://www.enteresan.com/haber/en-yaratıcı-aydınlatma-bicimleri.1qx.4.1.html>

12.1.Mimaride Metamorfoz Olgusu

LİSBON ORIENT TREN İSTASYONU (SANTIAGO CALATRAVA, PORTEKİZ, 1974)

‘Ağaç dalları biçimindeki geometrik form’

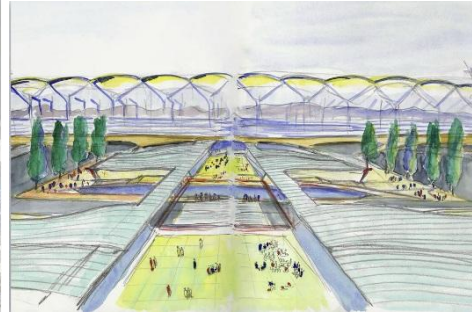
Resim 34

Resim 35

Resim 36

Resim 37

Resim 38⁶⁸

⁶⁸ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

STUTTGART HAVAALANI

ALMANYA,2004

‘Von Gerkan’ın tasarımı, kendisinin de katıldığı gibi, biraz Alman ekolünün etkisinde kalmıştır.

Karaorman’ın (Schwarzwald) ağaçlarından esinlenen tasarımda, küçük dallar üzerinde duruyormuş izlenimi veren görkemli çatıyı devasa çelik gövde ve dallar taşıyor.’

Resim 39 (Von Gerkan)

Resim 40

Resim 41⁶⁹

⁶⁹ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

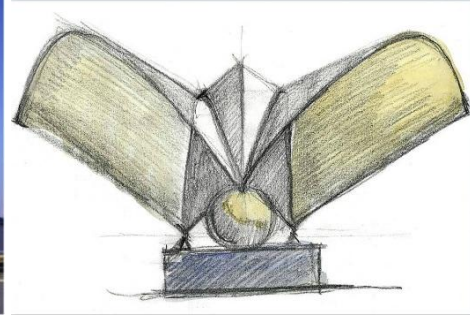
Lyon-Satolas TGV Station

Lyon, France Santiago Calatrava

Lyon Satolas İstasyonu neredeyse kırk metre yüksekliğindeki çelik ve betonarme yapı kanatlarını yayılması, muazzam bir kuş figürünü ifade etmiştir.

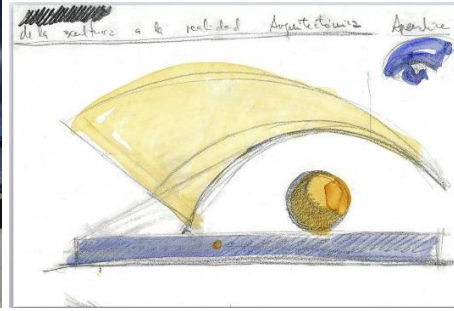
Resim 42

Resim 43

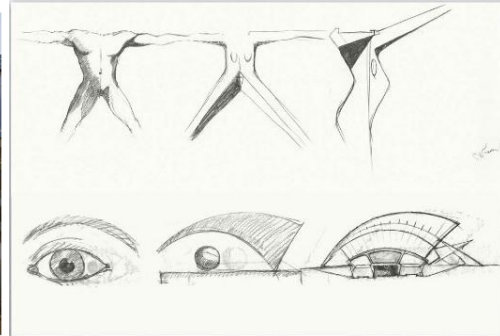
Resim 44

Resim 45

Resim 46

Resim 47⁷⁰

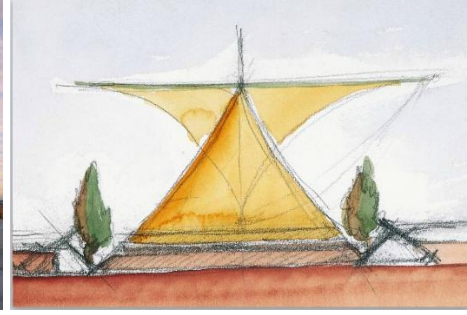
⁷⁰ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

The Milwaukee Art Museum (Santiago Calatrava ,Milwaukee, Wisconsin)

Milwaukee Sanat Müzesi göle karşı konumundan esinlenerek birden çok öge içermektedir. Calatrava'nın tasarımı birçok deniz unsurlarını içermiştir. Bir kuşun kanatlarından esinlenerek hareketli çelik panjur, bir yelkenli şeklinde anımsatan yaya köprüsü.

Resim 48

Resim 49

Resim 50

Resim 51

Resim 52⁷¹

⁷¹ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

ARMADILLO CONCERT HOLL (GLASGOW,SCOTLAND)

Resim 53

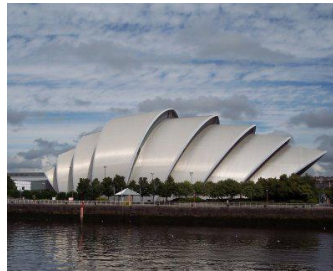
Glasgow’da Armadillo binası ismini aldığı bu canlıdan dış kabuğu itibari ile etkilenmiş ve doğadaki strüktürü taklit etmiştir.

Resim 54

Resim 55

Resim 56⁷²

⁷² Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

LİGHṬ RĀİL TRĀİN BRİDGE (SANTİAGO CALATRAVA , JERUSALEM, ISRAEL)

Resim 57

‘Calatrava, şehre doğru net bir görsel yönü oluşturan tek bir eğik pilon olan bu kablo askılı köprüyü tasarlamıştır. Kablolar, köprü için benzersiz etkileyici görsel etkiyi yükselterek ,uzayda üç boyutlu gelişen bir parabol şeklinde düzenlenmiştir. Yapının formu dev bir arpı (kutsal kentin sembolü , Kral David’in arpı) hatırlatır ve kent sakinleri onu «Strings Köprüsü» olarak isimlendirirler.’

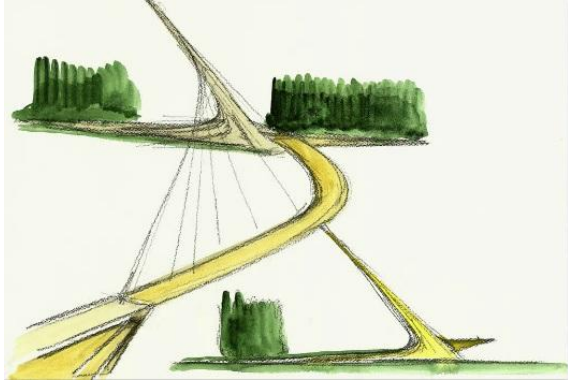
Resim 48 (Bkz: Resim 58-62)

Resim 59

Resim 60

Resim 61

Resim 62⁷³

⁷³ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

RONCHAMP ŞAPELİ (LE COURBUSIER,PARİS, FRANCE)

‘Le Corbusier’in şapeli yaratıcı bir analogi⁷⁴ örneğidir. Bu şapelin çatısı yengeç kabuğundan yola çıkılarak tasarlanmıştır. Düzensiz yerleştirilmiş izlenimi veren açıklıklar yapının içinde dramatik bir ışık-gölge etkisi yaratmaktadır.’

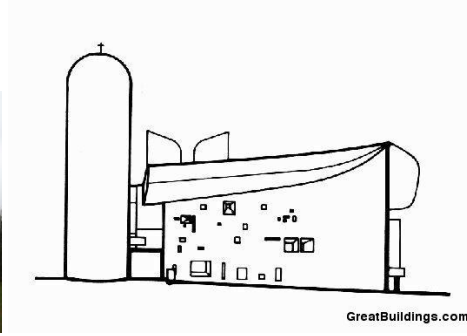
Resim 63

Resim 64

Resim 65

Resim 66

Resim 67⁷⁵

⁷⁴ Analogi, iki farklı şey arasındaki benzerlik veya benzerliklerden hareket edilerek birincisi için dile getirilenlerin diğeri için de söz konusu olduğunu ileri sürmektir(çıkartım).

⁷⁵ Mimari Tasarımda Analogi Yöntemi

BAHÁ'Í HOUSE OF WORSHIP FARİBORZ SAHBA, DELHİ, HİNDİSTAN)

Delhi'deki bu tapınak, diğer tapınaklardan farklı bir biçimde ve Lotus çiçeğinden esinlenilerek planlanmıştır. Yapının en alt kısmında bulunan ve lotusun taç yaprakları gibi dışarı doğru uzanan 9 kanat, yapıya ana şeklini vermiştir

Resim 68

Resim 69

Resim 70

Resim 71

Resim 72

Resim 73⁷⁶

⁷⁶ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

PEKİN OLİMPİYATLARI KUŞ KAFESİ STADYUMU (2008)

Pekin 2008 Olimpiyat Oyunları Ulusal Stadyumu yapısı nedeniyle Kuş Yuvası adıyla anılmaktadır.

Resim 74

Resim 75

Resim 76

Resim 77⁷⁷

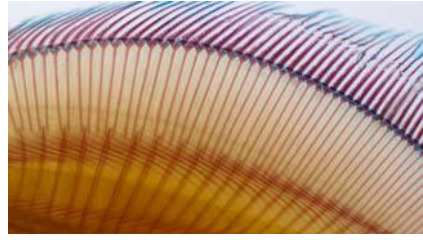
⁷⁷ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

BALIK KEMİKLERİ BİÇİMLİ STRÜKTÜRLER WTC Ulaşım Merkezi, CALATRAVA, NEW YORK

Balık kemiklerinden esinlenilerek tasarlanmıştır.

Resim 78

Resim 79⁷⁸

⁷⁸ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

ANTONIO GAUDİ

Binaları tasarlarken, geometrik biçimlere bağlı kalmaktansa, ağaçların ve insanların büyüme şekillerini etüt etmiştir.

Resim 80 (Bkz: Resim:80-86)

Resim 81

Guella Parkı

Resim 82

Resim 83

Resim 84

Resim 85

Müze Evi

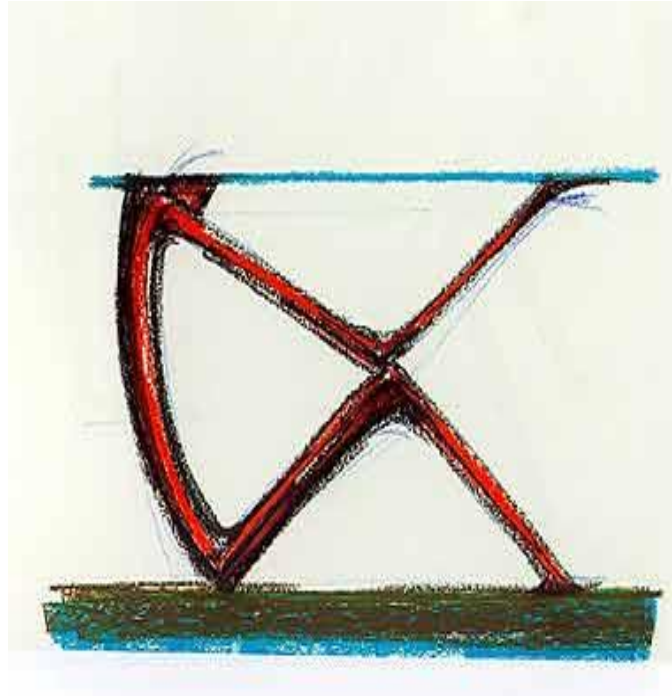
Resim 86⁷⁹

⁷⁹ Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi

Bu sehpa insan vücudundan esinlenerek ortaya çıkmıştır.

Resim 87(Santiago Calatrava)

Resim 88⁸⁰

⁸⁰ Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

CASA MİLA

1906 - 1910 yılları arasında Antoni Gaudi tarafından tasarlanmıştır. Bina amorf bir hücreye benzer. Kemiği andıran balkon parapetleri, peri bacalarından esinlenildiği söylenen ilginç baca stili. Tavanlar ise muazzam bir sıva tekniği ile “çöl” veya belki de “kumsal” kumlarına dönüştürülmüştür. Dalgalanma o kadar fazladır ki, Gaudi, kimi yerlere deniz yıldızı figürü eklemek zorunda hissetmiştir.

Resim 89(Antoni Gaudi)

Resim 90⁸¹

⁸¹ Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

SANTIAGO CALATRAVA SANAT VE BİLİM ŞEHİRİ

Valencia'da yer almaktadır. Calatrava bu yapıyı göz şeklinden yola çıkarak eskizlemiştir.

Resim 91(Bkz: Resim 91-96)

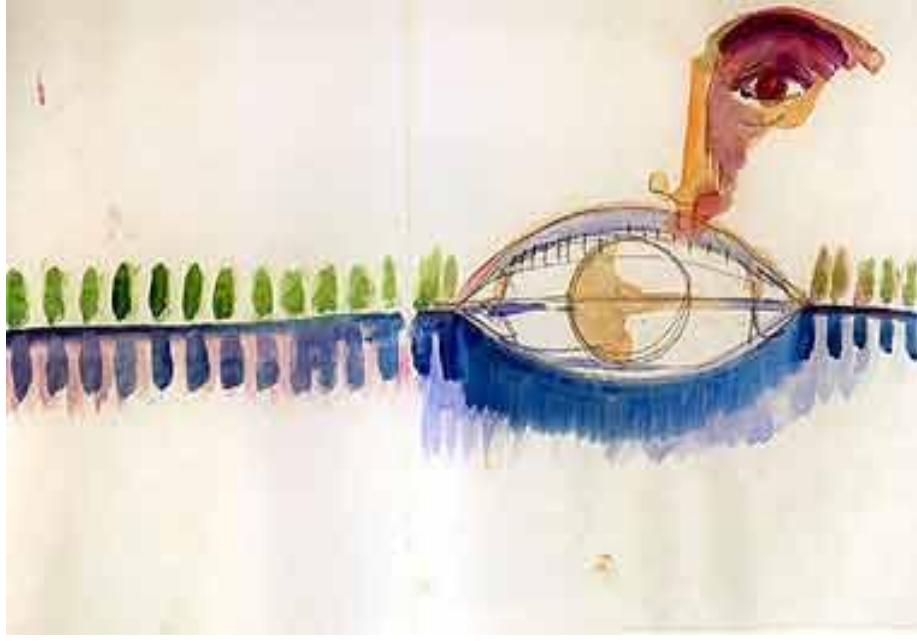
Resim 92

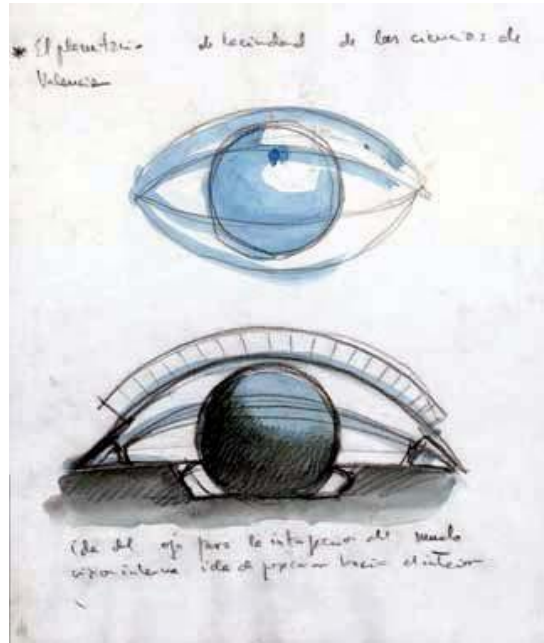
Resim 93

Resim 94

Resim 95

Resim 96⁸²

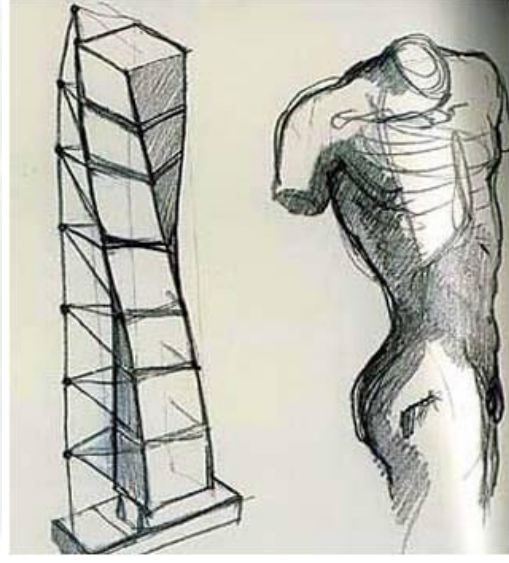
⁸² Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

SANTIAGO CALATRAVA - TORSO TOWER

Mimar Calatrava insan vücudunun kendi eksenini etrafında dönmesinden esinlenerek bu yapıyı tasarlanmıştır.’

Resim 97

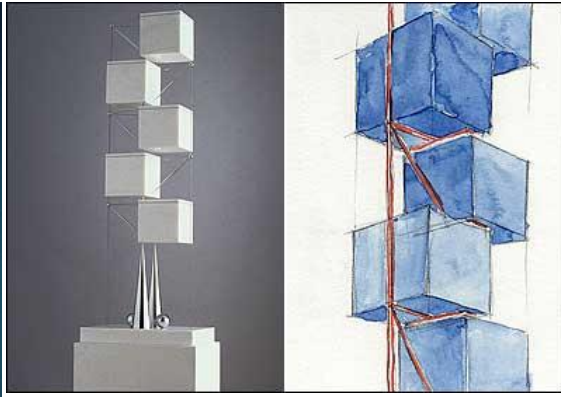

Resim 98

‘Üst üste konulmuş 9 küpün kendi eksenleri etrafında 90 derece dönüşüyle oluşmaktadır. 54 katlı 190 metre.’

Resim 99

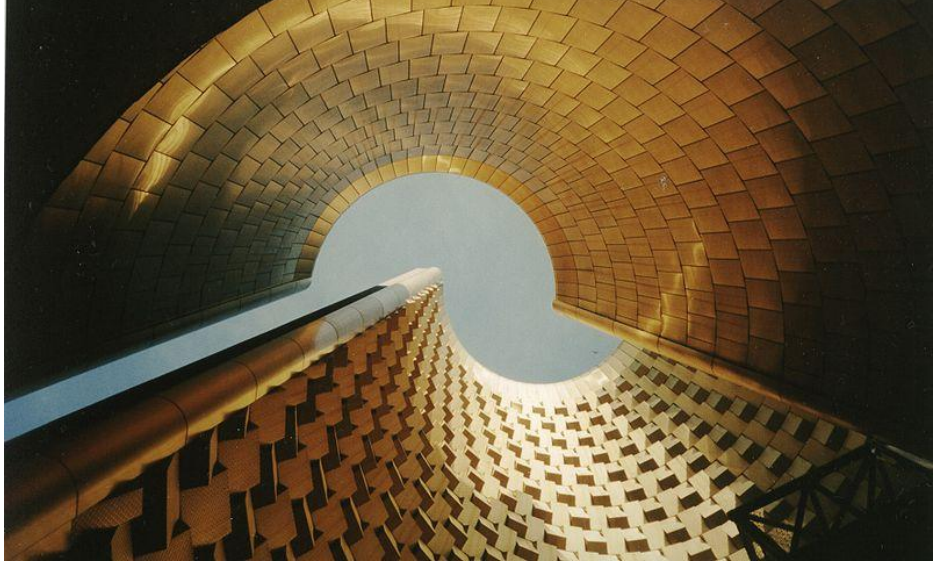

Resim 100⁸³

⁸³ Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

VULANCANIA BİNASI

‘Hans Hollein’in dev bir kabuklu deniz hayvanını çağrıştıran Fransa’daki Vulcania binasıdır.’

Resim 101

Resim 102⁸⁴

⁸⁴ Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

YOKOHAMA ULUSLAR ARASI LİMAN TERMİNALİ

Alejandro Zaera-Polo tarafından tasarlanmıştır. Limanda yer alan otobüs terminali dalgalarından esinlenerek tasarlanmıştır.

Resim 103(Alejandro Zaera-Polo)

Resim 104⁸⁵

⁸⁵ Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

WAVE RESIDENCES (DALGA EVLERİ)

Henning Larsen Mimarlık firması tarafından Danimarka’da yapılmıştır .
Bu evler tasarımından ötürü ismi Dalga Evleri olarak uygun görülmüştür.

Resim 105

Resim 106⁸⁶

⁸⁶ Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

SYDNEY OPERA BİNASI JORN UTZON

Bu binayı bir yarışma projesi olarak iç içe geçmiş kabuklar şeklinde tasarlanmıştır. Bina ses dalgalarını, çevresindeki su dalgalarından, eşsiz güzellikteki limanda duran yatların yelkenlerinden, Meksika’da olan Maya ve Aztek tapınaklarından ilham almıştır.

Resim 107

Resim 108⁸⁷

⁸⁷ Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

Javier Senosiain Tasarımı Salyangoz Ev

Mimar Javier Senosiain tarafından tasarlanmıştır. Salyangoz kabuğundan esinlenilmiştir

Resim 109(Bkz: Resim 109-125)

Salyangoz evin (Nautilus House) dış yüzeyi, Meksika’da ve deprem bölgesinde bulunmasından dolayı, deprem şartlarına uygun olarak inşa edilmiş, yatay ve alçak tasarlanan yapısı ile de son derece güvenilir bir yerleşim birimi haline getirilmiştir.

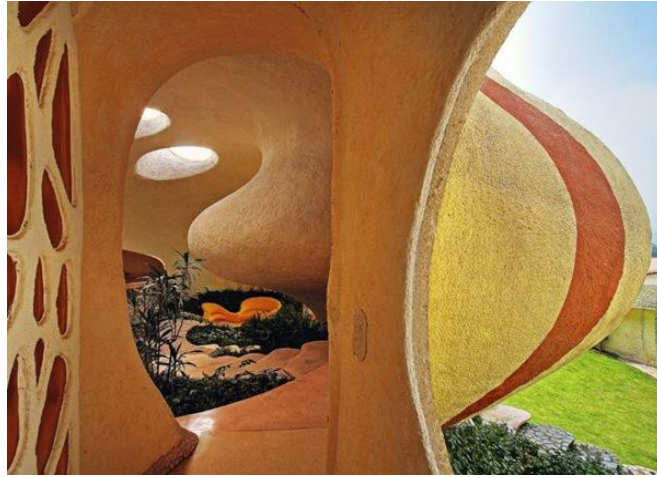
Resim 110(Javier Senosiain)

Herhangi bir bakım gerektirmeyen salyangoz evin aynı zamanda iklim şartlarına göre, soğuyup, ısınabilen bir eko-sisteme mevcuttur.

Resim 111

İç tasarımı yine bununla uyumlu olarak, su altı ve doğa temalarından ilham alınarak düzenlenmiştir. Girişteki büyük vitray pencere ve tavanlarda bulunan ufak yuvarlak pencereler sayesinde gün ışığından en iyi istifade edilmiştir.

Resim 112

Salyangoz evin yaşam alanından bir görüntü.

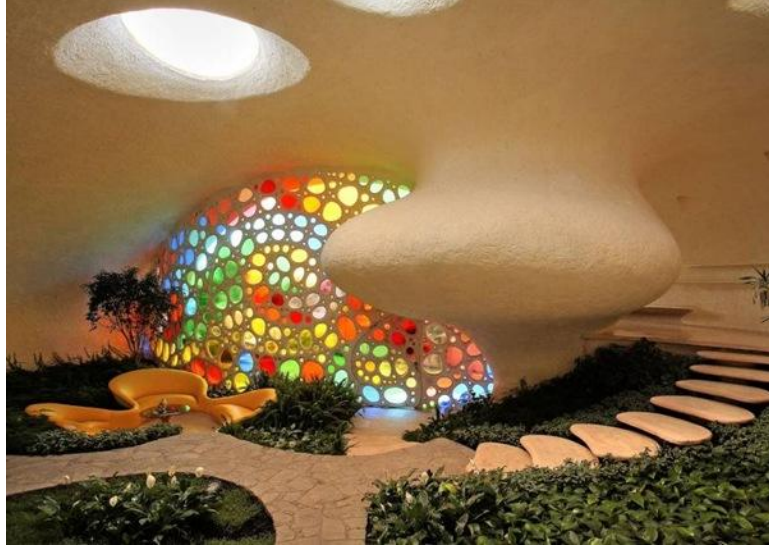
Resim 113

Resim 114

Resim 115

Resim 116

Banyo lavabosu ve musluğu.

Resim 117

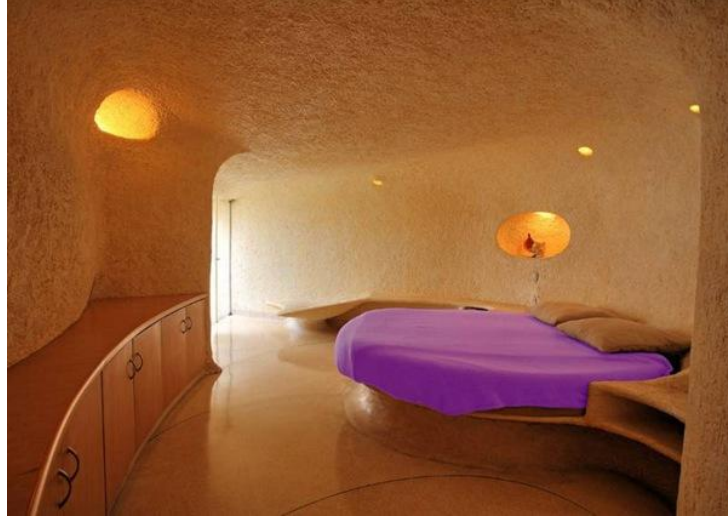

Resim 118

Resim 119

Yatak odasından bir görüntü.

Resim 120

Oturma ve dinlenme odası.

Resim 121

Mutfak tezgahı ve havalandırmasından bir görüntü.

Resim 122

Bahçe merdivenleri organik formlardan tasarlanmış.

Resim 123

Çocuk odasından bir görüntü.

Resim 124

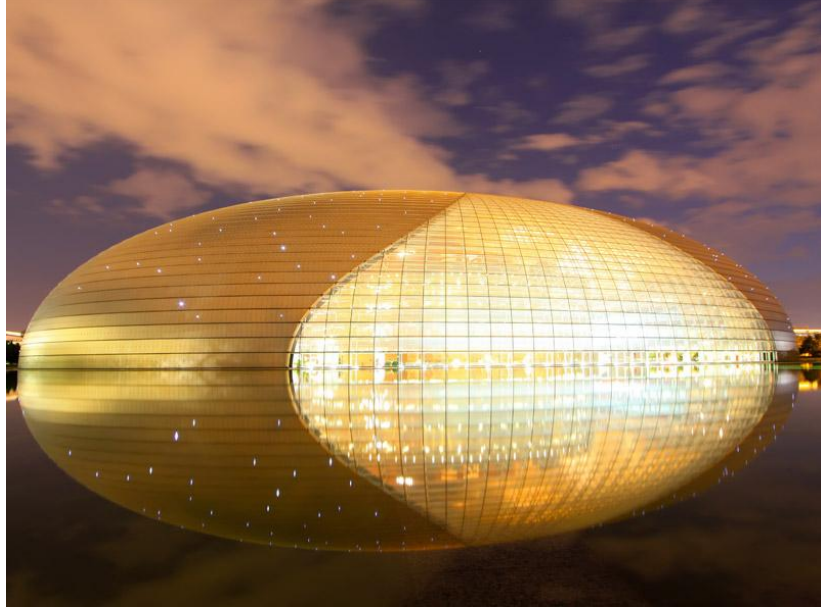

Resim 125⁸⁸

⁸⁸ <http://www.designcoholic.com/mimarlik/javier-senosiain-tasarimi-salyangoz-ev.html>

Ulusal Tiyatro, Pekin

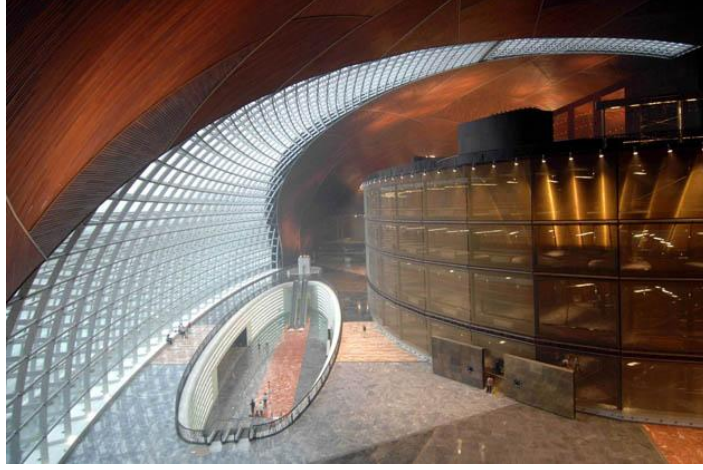
Suya batmış dev bir yumurtaya benzemiştir. Camdan ve titanyumdan inşa edilmiştir.

Resim 126(Bkz: Resim 126-130)

Resim 127(Paul Andreu)

Resim 128

Resim 129

Resim 130⁸⁹

⁸⁹ <http://www.letsgodergi.com/cilgin-mimarlardan-sira-disi-yapilar/>

Çift Sarmal Köprüsü, Singapur

İnsan DNA'sından esinlenilerek tasarlanılmıştır.

Resim 131⁹⁰

⁹⁰ <http://www.letsgodergi.com/cilgin-mimarlardan-sira-disi-yapilar/>

Sepet Bina, Ohio

Orta boy market sepetinden ilham alınarak yapılmıştır.

Resim 132⁹¹

⁹¹ <http://www.letsgodergi.com/cilgin-mimarlardan-sira-disi-yapilar/>

12.2.Giyim’de Metamorfoz Olgusu

Moda Tasarım öğrencisi Bianca Luini için moda, baktığı her yerde. Gördüğü tasarımları doğa resimleri başta olmak üzere akla gelebilecek her türlü resimle eşleştirmiştir. Bunların arasında mimari yapılar, manzaralar, ev içi eşyaları ve bunlar gibi birçok şey vardır.

Resim 133(Bkz: Resim 133-154)

Resim 134(Bianca Luini)

Resim 135(Bianca Luini)

Resim 136(Bianca Luini)

Resim 137(Bianca Luini)

Resim 138(Bianca Luini)

Resim 139(Bianca Luini)

Resim 140(Bianca Luini)

Resim 141(Bianca Luini)

Resim 142(Bianca Luini)

Resim 143(Bianca Luini)

Resim 144(Bianca Luini)

Resim 145(Bianca Luini)

Resim 146(Bianca Luini)

Resim 147(Bianca Luini)

Resim 148(Bianca Luini)

Resim 149(Bianca Luini)

Resim 150(Bianca Luini)

Resim 151(Bianca Luini)

Resim 152(Bianca Luini)

Resim 153(Bianca Luini)

Resim 154(Bianca Luini)⁹²

⁹² <http://polivia.com/baktigi-yerde-moda-goren-ogrenci/>

Mimariden Esinlenilen Kıyafetler

Marchesa sonbahar kış koleksiyonunu hazırlarken kuleler ile tapınakların mimarisinden esinlenmiştir. Siyah elbise cam bir saat kulesinden esinlenilmiştir. Tüm elbiseler heykeltıraşa meydan okumaktadır.

Resim 155(Bkz: Resim 155-159)

Resim 156(Marchesa)

Resim 157(Marchesa)

Resim 158(Marchesa)

Resim 159(Marchesa)⁹³

⁹³ <http://kadin.mynet.com/guzellik-moda/moda/2908-mimari-moda.html>

Böceklerden Esinlenerek Yapılan Tasarımlar

Farklı ve ilginç olmayı seven moda tutkunları için böceklerden yapılan bu tasarımlar görenleri hayrete düşürüyor. Doğadaki canlıların tıpkı birer kopyası gibi görünmektedir.

Resim 160(Bkz: Resim 160-170)

Resim 161

Resim 162

Resim 163

Resim 164

Resim 165

Resim 166

Resim 167

Resim 168

Resim 169

Resim 170⁹⁴

⁹⁴ <http://www.meleklermekani.com/threads/boceklerden-esinlenerek-yapilan-tasarimlar.178693/>

Givenchy

Givenchy, uzak doğu kültüründen esinlenmiştir. Kostmlerin zerindeki sembollerden ve çekimlerde başlarına takılan aksesuarlarından da anlaşıldığı gibi, uzak doğudaki, özellikle Japon savaşçıların kıyafetlerini anımsatmıştır.

Resim 171(Bkz: Resim 171-178)

Resim 172(Givenchy)

Resim 173(Givenchy)

Resim 174(Givenchy)

Resim 175(Givenchy)

Resim 176(Givenchy)

Resim 177(Givenchy)

Resim 178(Givenchy)⁹⁵

⁹⁵ <http://www.modagezgini.com/category/givenchy/>

Porselen Desen Trendi

Resim 179(Bkz: Resim 179-182)

‘Moda hayatın içinden beslenir. Doğa, yaşam, renkler ve aklınıza gelebilecek her desen, an gelir kıyafetlerde kendisine yer bulur. İşte porselenlerde görmeye alışkın olduğumuz o otantik desenler, şimdiler de “porselen desen trendi” adı altında kıyafetlerde karşımıza çıkıyor.’

Resim 180

Resim 181

Valentino ve Roberto Cavalli'nin koleksiyonlarında porselen desenler karşımıza çıkmaktadır.

Resim 182⁹⁶

⁹⁶ <http://www.yesiltopuklar.com/porselen-desen-trendi.html>

ESCADA

Pre Fall 2014 koleksiyonu doğadaki ışık yansımalarından ilham alınarak hazırlanmıştır. Sezonun trendi gök mavisi ve tonlarıyla zenginleştirilmiş. Özellikle yumuşak ipek ve kaşmir kumaşlarda bu ışık yansımaları baskı desenler olarak kullanılmıştır.

Resim:183⁹⁷

⁹⁷ <http://donnagiyim.com.tr/koleksiyon>

Alexander McQueen

Başka Dünyadan Tasarımlar

Resim: 184(Bkz: Resim 184-202)

Koleksiyonunun adı Plato's Atlantis. Fantastik ve ürkünç deniz canavarlarının sürüngen dokularını yansıtan çılgın baskılar elbiselerde, taytlarda, çanta, kemer ve abartılı ayakkabılarda kendini göstermiştir. Alexander McQueen, 2010 İlkbahar-Yaz koleksiyonunda ekolojik bir kıyameti konu edinmiştir.

“İnsanlar deniz yaratıklarından evrimleştiler, ve buzulların erimesiyle tekrar denizaltına dönebiliriz.”

Yeşil ve kahverengi tonlarından mavi tonlarına ilerleyen koleksiyonda, ünlü tasarımcı bilgisayar baskı tekniklerini, kendisine özgü tasarımları ile birleştirerek yenilikçi bir yaklaşım yaratmıştır.

Resim: 185(Alexander McQueen)

Resim: 186(Alexander McQueen)

Resim: 187(Alexander McQueen)

Resim: 188(Alexander McQueen)

Resim: 189(Alexander McQueen)

Resim: 190(Alexander McQueen)

Resim: 191(Alexander McQueen)

Resim: 192(Alexander McQueen)

Resim: 193(Alexander McQueen)

Resim: 194(Alexander McQueen)

Resim: 195(Alexander McQueen)

Resim: 196(Alexander McQueen)

Resim: 197(Alexander McQueen)

Resim: 198 (Alexander McQueen)

Resim: 199(Alexander McQueen)

Resim: 200(Alexander McQueen)

Resim: 201(Alexander McQueen)

Resim: 202(Alexander McQueen)⁹⁸

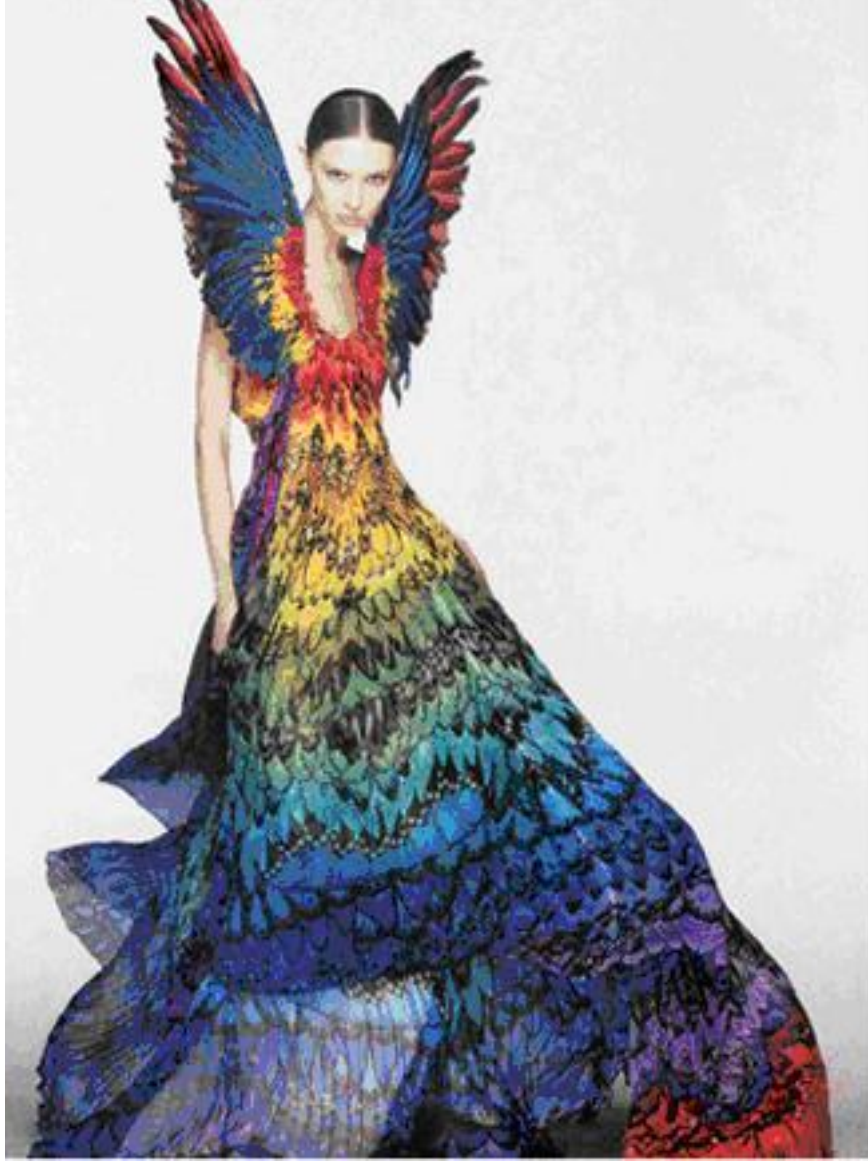
⁹⁸ <http://www.modaport.com/2010/03/21/alexander-mcqueen-tasarim>

McQueen Esintili Jelibon Elbise

Resim: 203(Bkz: Resim 203-204)

‘Tasarıma meraklı Hissa Igarashi ve Sayuri Marakumi, güçlerini birleştirdi ve hayranı oldukları Alexander McQueen’den esinlenerek jelibondan elbise yaptılar. 110 kilo gelen elbise, tam 500.000 jelibonun bir araya gelmesinden oluşmuş. Bu rengarenk jelibonları elle yapıştırarak ortaya bir elbise çıkartan ikili, adeta gökkuşağı renklerini yeryüzüne indirmişler.’

Resim: 204⁹⁹

⁹⁹ <http://www.trendus.com/mcqueen-esintili-jelibon-elbise/18224>

Alexander McQueen

Voss Rüyası

McQueen'in alamet-i kuş tüylerinden esinlenilerek bu koleksiyonu hazırlamıştır. McQueen'in bu tasarımları tarihe geçmiştir.

Resim: 205(Bkz: Resim 205-211)

Resim: 206(Alexander McQueen)

Resim: 207(Alexander McQueen)

Resim: 208(Alexander McQueen)

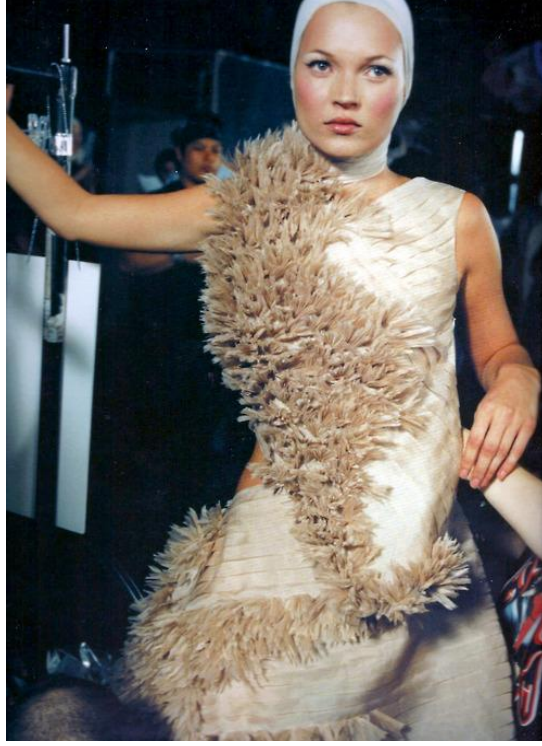

Resim: 209(Alexander McQueen)

Resim: 210(Alexander McQueen)

Kafaları bandajlı modeller ise ayrı bir önemli noktası. Hepsinin “*kayışı koparmış*” rolünü tam anlamıyla yerine getiriyor olması imiş.

Resim: 211(Alexander McQueen)

‘Kutunun ortasında ise çıplak, şişman ve maskeli bir kadın figürü varmış. Kendisi de bir anne kuzusu olan ve ölümünü atlatamayan McQueen’in annesini simgeliyormuş. Kendi aciz ve estetik dış görüntüsüne rağmen McQueen’ in beynindekileri sürekli olarak izleyen ve belki de yargılayan bir figür...

Final ise gerçek bir kırılma noktası. Bir anda cam kafes çöküyormuş.¹⁰⁰

¹⁰⁰ <http://multibabydoll.com/alexander-mcqueenin-voss-ruyasi>

Issey Miyake'de Türk ilhamı

Issey Miyake, 2010 İlkbahar-Yaz Erkek Moda Haftası'ndaki koleksiyonunu Türk kültüründen ilham alarak tasarlamış. Koleksiyonu hazırlayan Dai Fujiwara, Paris'te düzenlenen defilede podyuma Türk kültürüyle bezeli parçalardan oluşan bir koleksiyon çıkartmış. İsmi “Çok, Çok Mozaik” olan koleksiyonda bol pantolonlar göze çarpıyor. Renkli bir koleksiyon sunan Miyake'de özellikle Türkiye'nin milli çiçeği olan lale figürünü ele almış. Ayrıca Osmanlı motiflerini bolca koleksiyonunda kullanmıştır.

Resim: 212¹⁰¹

¹⁰¹ <http://www.ntv.com.tr/arsiv/id/24980875/#storyContinued>

DICE KAYEK

Dice Kayek sonbahar-kış koleksiyonunda yer alan 15 parçadan oluşan giysilerin alt yapılarını özel bir çalışmanın sonucu olarak ortaya çıkarmıştır. Koleksiyonun esin kaynağı hayali, düşsel bir kış bahçesi. Bu kış bahçesinde yer alan 15 farklı giysinin her biri formu, rengi, dokusuyla temsil ettiği çiçekten ilham almıştır.

Resim: 213(Bkz: Resim 213-219)

Resim: 214(Dicle Kayek)

Resim: 215(Dicle Kayek)

Resim: 216(Dicle Kayek)

Resim: 217(Dicle Kayek)

Resim: 218(Dicle Kayek)

Resim: 219(Dicle Kayek)¹⁰²

¹⁰² <http://aladergi.com/dice-kayek-sonbahar-kis-2015/>

Lalelerden esinlenen koleksiyon

Moda tasarımcısı Nedret Taciroğlu koleksiyonunda lale temasından yola çıkarak hazırlamış olduğu koleksiyonunda, lalenin Türk kültüründe önemli bir yeri olduğunu ifade etmiştir. Kendisinin lale çiçeğini çok sevmesinden dolayı, Türkiye'nin amblemi olmasından ve romantik ve duygusal bir havası olması sebebi ile kıyafetlerinde duygusal, romantik, zarif bir kadın yaratmak istemiştir.

Resim: 220¹⁰³

¹⁰³ <http://www.milliyet.com.tr/lalelerden-esinlenen-koleksiyon-pembenar-detay-stil-1288362/>

Nedret Taciroğlu'nun "Nemrut'ta Aşk" Koleksiyonu

2011 Kış koleksiyonu Nemrut dağındaki heykel formlarından esinlenerek hazırlanılmıştır.

Resim: 221(Bkz: Resim 221-224)

Resim: 222

Resim: 223

Resim: 224¹⁰⁴

¹⁰⁴ <http://m.turkishny.com/news/tacirolunun-nemrutta-ak-koleksiyonuna-buyuk-ilgi>

Denizaltında 20.000 Trend

Denizin en derin maviliklerinden, uçsuz bucaksız köşelerinden, birbirinden renkli deniz canlılarından esinlenilmektedir. Deniz yaşamının büyüğü dünyasını tasarımlara taşımıştır. İnciler, mercanlar, denizaltıları, istiridye kabukları, denizyıldızları ve sonsuzluğa götüren o geniş renk skalası içerisinde hayat bulan tasarımlar, elbiselerden pantolonlara, çantalardan küpelere kadar aklınıza gelen her tasarımda görülmüştür. Moda haftalarında özellikle Chanel ve Alexander McQueen'in yarattığı ambiyans ve konseptle izleyenleri deniz yaşamının derinlikleriyle buluşturan markalar dışında Emanuel Ungaro, Versace gibi markalar da deniz dünyasından esinlenerek koleksiyon hazırlayanlar arasındadırlar.

Resim: 225(Bkz: Resim 225-232)
(Alexander McQueen)

Dev deniz analarından, mercanlardan, balık pullarından ilham alarak özel bir koleksiyon yaratan Alexander McQueen'in tasarımları her zamanki gibi kendine özgü ve sıra dışı formlara sahipmiş.

Resim: 226

Chanel

Chanel'in zarif çizgisiyle buluşan deniz yaşamında, ağırlıklı olarak istiridye kabuklarından ve incilerin ağırlıklı olduğu görülüyor. Bu tasarımları genel olarak pastel renkler kullanarak, incileri ise kimi zaman düğme ya da kolye olarak kullanmıştır.

Resim: 227

Chanel

Aksesuar ve çantalarda da denizaltı yaşamının etkisi görülmüştür. Chanel'in en dikkat çeken tasarımlarından biri kuşkusuz istiridye kabuğu şeklindeki sedefli ve boncuklu çantaları olmuştur.

Resim: 228

Emanuel Ungaro

Mercanların o muhteşem renginden ve şeklinden esinlenen Emanuel Ungaro, denizin maviliklerini tasarımlarına taşıyarak; elbiseler, pantolonlar, ceketler üzerinde ışık oyunları yaratarak tasarımlarını yapmıştır.

Resim: 229

Versace

Versace koleksiyonlarında mavi, beyaz ve yeşil tonlarında tasarladığı denizaltı, denizyıldızı, denizkızı figürleri sezonun modası büstiyerler, şortlar, mini elbiselerle buluşmuştur.

Resim: 230

Versace

Farklı formlardaki çantalarda da deniz dünyasının etkisini sürdüren Versace'nin, deniz yıldızı şeklindeki altın yüzükleri de şık detay olarak yer almıştır.

Resim: 231

Mary Katrantzou

Mary Katrantzou'nun tasarımları, balıklardan mercanlara, yosunlardan istiridyelere kadar en ince detayına kadar düşünülerek tasarlanılmıştır.

Resim: 232

Salvatore Ferragamo

Denizin büyülü tonlarından ilham alan Salvatore Ferragamo, denizaltındaki renkli çiçekleri su yüzeyi ile buluşturmuştur.¹⁰⁵

¹⁰⁵ <http://blog.alwaysfashion.com/tag/denizalti-trendi/>

13-Uygulama Projesi

Resim: 233(Bkz: Resim 233-242)
Melike Gölşener

Resim: 234
Melike Gölşener

Resim: 235
Melike Gülşener

Resim: 236
Melike Gülşener

Resim: 237
Melike Gülşener

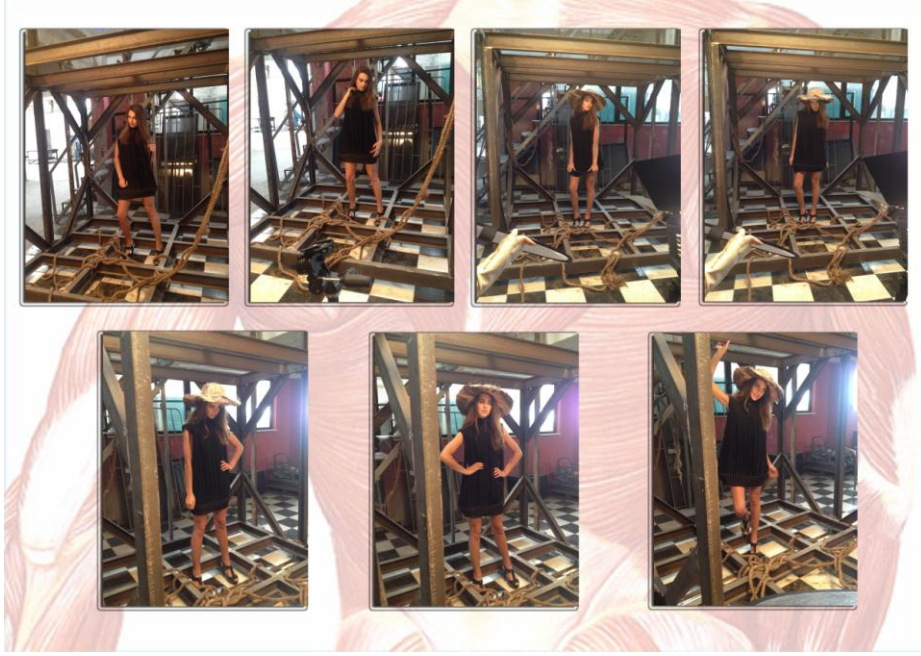
Resim: 238
Melike Gülşener

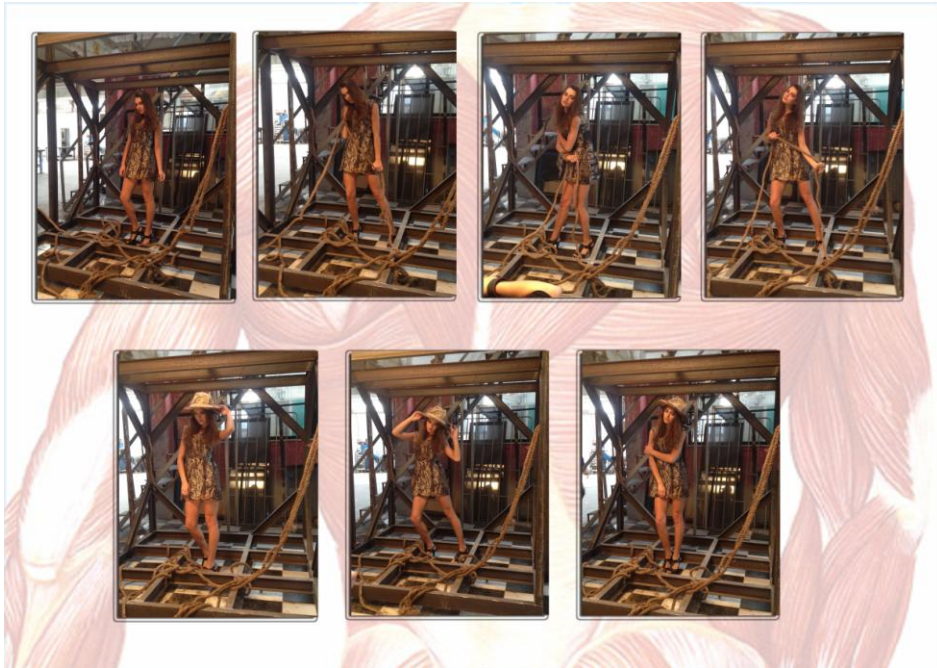
Resim: 239
Melike Gülşener

Resim: 240
Melike Gülşener

Resim: 241
Melike Gülşener

Resim: 242
Melike Gülşener

Bu konu burada bitmemiştir...

SONUÇ

İnsanoğlunun temel ihtiyaçlarından biri olan ‘giyinme’ her dönemde farklılıklar göstermiş, insan bedenini şekillendirme, estetik bir şekilde durması ve yaratıcılık olgusu ‘giyim tasarımını’ doğurmuştur. Giyim tasarımının sürekli olarak ilişki halinde olup beslendiği çoğu kaynaktan başlıcaları sanat, sanatçılar ve mimari alanlardır. İnsan bedeninin fiziksel varlığı, estetik ve düşünce düzleminde şekillenmesi beraberinde insan anatomisinden esinlenilerek sanat ve tasarım projesini oluşmuştur.

Doğada biçimler sürekli bir değişim ve gelişim içerisindedir. Yeni biçim ve tasarımların özü doğaya bakmak, ondan fikir edinmektir. Doğa ve çevre ilişkimiz asla koparılamaz. Doğa ve çevre arasındaki bağın kopması demek rehbersiz kalınması demektir.

Bu konu nasıl devam edecek?

Geniş çaplı yapılmış olan bu araştırma sonucundan yola çıkılarak metamorfoz olgusunun üzerinden ilerlenerek tasarım odaklı projeler geliştirilebilir. Uygulama projesinde görüldüğü üzere kas dokusundan yola çıkılarak tasarlanmış olduğum kıyafetler bir metamorfoz örneğidir. Yalnız şunu unutmamak gerekir ki, ilham aldığımız biçim ve değerlerin (mimari,sanat) yok olması halinde tasarım olgusunun da sonunun gelmesi demektir.

Doğaya gözlem ve metamorfoz olayı sürekli kendini yenileyecektir ve yeni gereksinimlere cevap verecektir. Tasarımcının da sorumluluğu ve bakış açısı budur. Geleceği düşlemek ve tasarlamak ve yeni örnekler sunmak, hayatı paylaşmaktır. Günümüz tasarımcıları gelecek nesillere ve tasarım alanına kaynak oluşturacaktır.

Bu çalışmanın da böylesi bir fırsata dönüşmede bir payı olduğu için sevinçliyim. Konunun daha ileriye taşınmasını dileklerimle savunurum.

KAYNAKÇA

1. <http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/do%C4%9Fa>
2. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Do%C4%9Fa>
3. Saldıray S., ‘Gözlemsel Çözümsel Yöntemle Yeni Düzen Yeni Biçim,
İ.D.G.S.Akademisi Y.Dekoratif Sanatlar B.Mesleki T.Sanat Eğitimi Kürsüsü
1973-1979 Uygulamaları,ss.97
4. <http://www.cografyabilgisi.com/?pnum=19&pt=Do%C4%9Fa+ve+%C4%B0nsa>
[n](#)
5. <http://dogaveevren.nedir.com/#ixzz3GC4fsehl>
6. <http://www.turkcebilgi.com>
7. <http://www.turkcebilgi.com>
8. http://www.sonsuz.us/node/insan_ve_evren
9. https://tr.wikipedia.org/wiki/Antropik_ilke
10. http://www.sonsuz.us/node/insan_ve_evren
11. http://www.sonsuz.us/node/insan_ve_evren
12. <http://dusundurensozler.blogspot.com/2008/09/insan-ve-doa-ilikisi-zerine.html>
13. <http://dusundurensozler.blogspot.com/2008/09/insan-ve-doa-ilikisi-zerine.html>
14. <http://dusundurensozler.blogspot.com/2008/09/insan-ve-doa-ilikisi-zerine.html>
15. Saldıray S., ‘Gözlemsel Çözümsel Yöntemle Yeni Düzen Yeni Biçim,
İ.D.G.S.Akademisi Y.Dekoratif Sanatlar B.Mesleki T.Sanat Eğitimi Kürsüsü
1973-1979 Uygulamaları,ss.31
16. Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic
Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.11
17. Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic
Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.11
18. Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic
Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.6
19. Saldıray S., ‘Gözlemsel Çözümsel Yöntemle Yeni Düzen Yeni Biçim,
İ.D.G.S.Akademisi Y.Dekoratif Sanatlar B.Mesleki T.Sanat Eğitimi Kürsüsü
1973-1979 Uygulamaları,ss.123

20. 'Artist Modern', Artist Yayın Endüstrisi ve Eğitim Hizmetleri Ltd., Sayı:02-03/97, Şubat-Mart 2009, ss.84-86
21. 'Artist Modern', Artist Yayın Endüstrisi ve Eğitim Hizmetleri Ltd., Sayı:02-03/97, Şubat-Mart 2009, ss.84-86
22. 'Artist Modern', Artist Yayın Endüstrisi ve Eğitim Hizmetleri Ltd., Sayı:02-03/97, Şubat-Mart 2009, ss.84-86
23. 'Artist Modern', Artist Yayın Endüstrisi ve Eğitim Hizmetleri Ltd., Sayı:02-03/97, Şubat-Mart 2009, ss.84-86
24. <http://www.diyadinnet.com>
25. http://tr.wikipedia.org/wiki/sanayi_Devrimi
26. Robinson K., 'Yaratıcılık Aklın Sınırlarını Aşmak', Türkçe: Nihal Geyran Koldaş, Kitap Yayınevi, 2.Baskı, ss.53-55
27. http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanayi_Devrimi
28. Robinson K., 'Yaratıcılık Aklın Sınırlarını Aşmak', Türkçe: Nihal Geyran Koldaş, Kitap Yayınevi, 2.Baskı, ss.55-56
29. <http://www.frmartuklu.net/ulke-kulturleri/254878-gecmisten-gunumuze-giyim-kusam-hakkinda-bilgi.html>
30. <http://www.frmartuklu.net/ulke-kulturleri/254878-gecmisten-gunumuze-giyim-kusam-hakkinda-bilgi.html>
31. <http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/giyim>
32. <http://www.mostar.com.tr/koseDetaylar.aspx?konuID=1269>
33. <http://www.turkcebilgi.org/tarih/osmanli-tarihi/osmanlida-giyim-31590.html>
34. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1>
35. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1>
36. Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.5-6
37. Güngör İ.H., Prof.Y.Müh.-Mimarlık,2005-Temel Tasar (Basic Design),Genişletilmiş 3.Baskı, ss.5-6
38. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Nesne>
39. [http://tr.wikipedia.org/wiki/Nesne_\(dilbilgisi\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Nesne_(dilbilgisi))
40. Yilmazkilicaslan.trakya.edu.tr

41. Yrd.Doç.Sezgin Ş., ‘Tekstilde Tasarım Olgusu’, Nesrin Önlü Araştırma Görevlisi Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İzmir, Yıl:6, Sayı:32, Nisan 1992
42. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.174
43. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.185-187
44. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.185-187
45. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.185-187
46. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.185-187
47. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.201-202
48. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.201-202
49. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.269
50. Beyazıt N., ‘Tasarımı Anlamak’, İdeal Kültür&Yayıncılık, ss.269
51. Milli Eğitim Bakanlığı, ‘Tasarı İlkeleri’, Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, Ankara 2007
52. Yavuzcan H.G., ‘Tasarım Sürecinin Yapılandırılması’, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Teknoloji Eğitimi Bölümü
53. Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.18
54. Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.95
55. Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.156-157
56. Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.169
57. Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.179-180
58. Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.333
59. Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.424
60. Altun A.,Aliçavuşoğlu E., ‘Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı’, İletişim Yayınları,ss.505

61. <http://www.biltek.tubitak.gov.tr/bilgipaket/canlilar/animalia/omurgasiz/2bilateri/a/1protostomia/metamorfoz.htm>
62. <http://kelebegin-baskalasim-evreleri.bunedir.org/>
63. <http://www.ntv.com.tr/arsiv/id/25048272/#storyContinued>
64. <http://mimaringozunden.blogspot.com.tr/2014/10/standart-radyatorlerden-havlupanlardan.html>
65. <http://www.enteresan.com/haber/en-yaratici-aydinlatma-bicimleri.1qx.4.1.html>
66. <http://www.enteresan.com/haber/en-yaratici-aydinlatma-bicimleri.1qx.4.1.html>
67. <http://www.enteresan.com/haber/en-yaratici-aydinlatma-bicimleri.1qx.4.1.html>
68. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
69. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
70. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
71. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
72. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
73. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
74. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Analoji>
75. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
76. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
77. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
78. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
79. Mimari Tasarımda Analoji Yöntemi
80. Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı
81. Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı
82. Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı
83. Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı
84. Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı

85. Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı
86. Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı
87. Yakupoğlu A.L., Baloğlu İ.A., Özbunar Ü., Mimarlıkta Benzetme (Analoji) Yaklaşımı
88. <http://www.designcoholic.com/mimarlik/javier-senosiain-tasarimi-salyangoz-ev.html>
89. <http://www.letsgodergi.com/cilgin-mimarlardan-sira-disi-yapilar/>
90. <http://www.letsgodergi.com/cilgin-mimarlardan-sira-disi-yapilar/>
91. <http://www.letsgodergi.com/cilgin-mimarlardan-sira-disi-yapilar/>
92. <http://polivia.com/baktigi-yerde-moda-goren-ogrenci/>
93. <http://kadin.mynet.com/guzellik-moda/moda/2908-mimari-moda.html>
94. <http://www.meleklermekani.com/threads/boceklerden-esinlenerek-yapilan-tasarimlar.178693/>
95. <http://www.modagezgini.com/category/givenchy/>
96. <http://www.yesiltopuklar.com/porselen-desen-trendi.html>
97. <http://donnagiyim.com.tr/koleksiyon>
98. <http://www.modaport.com/2010/03/21/alexander-mcqueen-tasarim>
99. <http://www.trendus.com/mcqueen-esintili-jelibon-elbise/18224>
100. <http://multibabydoll.com/alexander-mcqueenin-voss-ruyasi>
101. <http://www.ntv.com.tr/arsiv/id/24980875/#storyContinued>
102. <http://aladergi.com/dice-kayek-sonbahar-kis-2015/>
103. <http://www.milliyet.com.tr/lalelerden-esinlenen-koleksiyon-pembenar-detay-stil-1288362/>
104. <http://m.turkishny.com/news/tacirolunun-nemrutta-ak-koleksiyonuna-buyuk-ilgi>
105. <http://blog.alwaysfashion.com/tag/denizalti-trendi/>